ПАРТИЯ XXII СЪЕЗДИ ШАРАФИГА ЯНГИ МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ.

«КИЗИЛ УЗБЕКИСТАН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР.

43-ЙИЛ ЧИҚИШИ № 13 (11762). | Якшанба, 15 январь, 1961 йил. | Баҳоси 2 тийин.

УЧУВЧИЛАР МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик авиациясининг учувчилари партия XXII съезди чақирилиши тўғрисидаги хабарни хурсандчилик билан кутиб олдилар. Гулматов, Грудин, Грищенко, Ничаев ва бошқа учувчилар съезд олди меҳнат вахтасида туриб, колхоз ва совхозларда самарали ишламоқдалар. Илғор авиаторлар ҳайдаладиган ерларга суперфосфат сепишда топшириқни ошириб бажаришмоқда. 15 экипаж коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун мусобақа бошлади.

Наманган районидаги «Ленинград» колхозининг сут соғувчиси, коммунист Азиза Кенжаева КПСС Марказий Комитети Пленумини ўз зиммасига олган социалистик мажбуриятни бажариш билан кутиб олди. У 15 сигирнинг ҳар биридан 6350 килограммдан сут соғиб олди. Азиза КПСС XXII съезди шарафига ЕТТИ ЙИЛЛИКНИНГ УЧИНЧИ ЙИЛИДА ҲАР СИГИРДАН 7 ТОННАДАН СУТ СОҒИБ ОЛИШГА АҲД ҚИЛДИ. СУРАТДА: АЗИЗА КЕНЖАЕВА.

Л. Мейнерт ва Е. Корниенко фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЯНГИ ИСТИҚБОЛЛАР САРИ!

Коммунизм йилномасининг мазмундор зарҳал саҳифаларига улуғ партиямизнинг XXII съездини чақириш ҳақидаги янги хушхабар ёзилди. Бу қувончли хабар доно йўлбошчимиз Коммунистик партия бизни яна ҳам улкан, ижодкорлик ишларига, инсониятнинг эзгу орзуси — коммунизм томон дадил бошлаётганлигидан далолат беради.

Улуғ Советлар мамлакати тараққиётининг ҳар бир соати ва куни, ҳар бир ойи ва йили воқеаларга бой, сермазмундир. Инсониятнинг бахт-саодати учун, турмушимизнинг янада фаровон, гўзал бўлиши учун тинч ижодий меҳнат қилиш, моддий бойликлар яратиш — ижодкор, талантли халқимизнинг асл мақсади ва орзусидир. Чунки, инсоннинг бутун ижодий ғайратига, талантига кенг йўл очиб берилган бизнинг мамлакатимизда меҳнат шон-шараф ва чинакам қаҳрамонлик ишига айланган.

Етти йилликнинг иккинчи йили планини ўн тўққизинчи декабрдаёқ ошириб бажариб, мамлакатга пландан ташқари бир неча ўн миллион сўмлик қўшимча маҳсулот берган республикамиз саноат корхоналарининг азаматлари, пленум арафасида пойтахтимиз устида зангори машъал ёққан Бухоро — Тошкент газ қувури қурувчилари, Жанубий Мирзачўл каналини битказиб Пленумга муносиб совға қилган Мирзачўлни ўзлаштирувчиларнинг меҳнатини шарафламасдан бўладими, ахир!

Давлатга гўшт, сут, тухум, қоракўл тери, пилла, сабзавот, картошка, полиз экинлари, мева, узум, луб экинлари сотиш планини ортиғи билан бажариб, об-ҳаво ноқулайликларига қарамай Ватанга 2 миллион 830 минг тонна пахта топширган қишлоқ хўжалигимиз меҳнаткашларининг, 500 минг тоннадан ортиқ пахтани машина билан териб олган шонли механизаторларимизнинг фидокорона меҳнатини шарафламай бўладими!

Совет мамлакатида меҳнат кишига чинакам бахт ва шараф келтиради. Бутун мамлакатга донги кетган Турсуной Охунова, Ойим Камолова, Лола Қурбонова, Валентин Тюпко, Меликўзи Умрзоқов каби механизаторларни, Ярослав Чиж йўлидан бораётган чўчқабоқар Жўра Султонов ва бошқаларни ким танимайди дейсиз! Уларни бутун мамлакат, бутун халқ шарафлайди.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг партиямиз XXII съездини чақириш ҳақидаги қарори бутун совет халқи каби республикамиз меҳнаткашларини ҳам янгидан-янги меҳнат ғалабаларига илҳомлантириб юборди. Завод ва фабрикаларда, қурилишларда, колхоз ва совхоз далаларида ижодий меҳнат авж олиб кетди. Тошкент тўқимачилари, Бекобод металлурглари, Андижон нефтчилари, Бухоро — Тошкент газ қувури қурувчилари, Оҳангарон шахтёрлари, Қорақалпоғистон пахтакорлари шонли XXII съезд шарафига юксак социалистик мажбуриятлар олмоқдалар.

В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводи, «Узбекуголь» комбинати, Фарғона нефтни қайта ишлаш заводи, Чирчиқ электр-кимё комбинати, «Ташсельмаш» ва «Ташкенткабель» заводлари, Тошкент тўқимачилик комбинати, Андижон ёғ комбинати коллективларининг етти йилликнинг учинчи йили давлат планини муддатидан илгари бажариш юзасидан қабул қилган Мурожаати юксак ватанпарварликнинг яққол намунасидир. КПСС XXII съезди шарафига бошланган бу ажойиб ватанпарварлик ҳаракатига янгидан-янги корхоналар қўшилмоқда.

Шу кунларда республикамиз саноат корхоналарида, қурилишларида, колхоз ва совхоз далаларида меҳнаткашларнинг кўп кишилик митинглари ва йиғилишлари ўтмоқда. Унда КПСС Марказий Комитети Пленумининг партия XXII съездини чақириш ҳақидаги қарори кенг муҳокама қилинмоқда ва қизғин маъқулланмоқда. Йиғилиш ва митингларда сўзга чиққан нотиқлар съезд чақирилиши ҳақидаги хушхабарни зўр қувонч ва мамнуният билан кутиб олганликлари, партиямиз XXII съездини меҳнатда зўр муваффақиятлар билан нишонлаяжаклари ҳақида мароқ билан гапирмоқдалар.

«Узбекхиммаш» заводидаги коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи ўртоқ Икромов, кўпчиликнинг иродасини ифодалаб бундай дейди: «Партиямизнинг XXII съездини чақириш ҳақидаги хушхабар ғайратимизга ғайрат қўшди... Бригадамиз съездни муносиб кутиб олиш учун оширилган янги мажбурият олди: етти йилликнинг учинчи йили топшириғини муддатидан икки ой илгари бажаришга аҳд қилдиқ». «Партиямиз съездини чақириш ҳақидаги хушхабар, — дейди Фарғона шаҳар маданий-маиший комбинати бош инженери Э. Қурбонов, — бизни чексиз хурсанд қилди». Бу миллионларнинг юрак сўзларидир.

Биз, улуғ партиямиз XXI съезди ва кейинги Пленумларининг тарихий қарорларини амалга ошириб, коммунизм йўлидан олға боряпмиз. Коммунизм ҳаётимизга тобора кенг сингиб боряпти. Коммунизм, муваффақият билан амалга ошаётган етти йиллик планимизда, тобора фаровон бўлиб бораётган турмушимизда, коммунистчасига яшаб, коммунистчасига ишлаётган ёшларимиз меҳнати, турмуши, маънавий қиёфасида, хуллас, ҳамма жойда намоён бўлаётир.

Партия халқ билан маслаҳатлашиб, халқнинг коллектив идроки ва бой тажрибасига асосланиб, коммунизм томон ривожланишимизнинг реал истиқболларини белгилаб бермоқда. Қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтириш, саноат ва қурилишни бошқаришни қайта қуриш, МТСларни қайта ташкил этиш ва колхоз тузумини янада ривожлантириш, мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш ва халқ маорифи системасини қайта қуриш ва бошқа муҳим масалалар юзасидан партиямиз белгилаган доно тадбирлар умумхалқ муҳокамасига қўйилди. Турмуш, тажриба партиямизнинг халқ билан маслаҳатлашиб ишлаб чиққан бу тадбирлари бирдан-бир тўғри тадбирлар эканлигини кўрсатди.

Партия бизнинг раҳнамомиз, унинг сиёсати ҳаётимиз негизини ташкил этади. Халқ бахт-саодати, келажаги ҳақида тинмай ғамхўрлик қилиш — партиямиз фаолиятининг олий қонунидир. Шунинг учун ҳам халқ партияни севади, унга ўз тақдирини ишониб топшириб қўйган.

Биз ҳамиша партия билан биргамиз, биз унинг ғолиб байроғини — марксизм-ленинизм байроғини янада баланд ва дадил кўтариб, янги истиқболлар сари, коммунизмнинг нурли чўққилари сари бораверамиз.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1961 йил 13 январда КПСС Марказий Комитетининг Пленуми кун тартибидаги иккинчи масалани — 1960 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш давлат планининг ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳамда қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тадбирлари ҳақидаги масалани муҳокама қилишни давом эттирди.

Кечки мажлисда Г. И. Воробьев (КПСС Краснодар ўлка комитетининг секретари), С. К. Коротков (Чувашистон АССР даги Ленин номли колхозининг раиси), А. М. Школьников (КПСС Сталинград область комитетининг секретари), А. В. Гиталов (Кировоград область «КПСС XX съезди» колхози трактор бригадасининг бошлиғи), Ф. С. Горячев (КПСС Новосибирск область комитетининг секретари), Г. Г. Абрамов (КПСС Москва область комитетининг секретари) ўртоқлар сўзга чиқдилар.

* * *

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми 1961 йил 14 январда кун тартибидаги иккинчи масалани — 1960 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш давлат планининг ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳамда қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тадбирлари ҳақидаги масалани муҳокама қилишни давом эттирди.

Музокараларда В. Е. Чернишев (КПСС Приморье ўлка комитетининг секретари), Т. Д. Лисенко (академик, СССР Фанлар академияси Генетика институтининг директори), А. Шахабаев (Жанубий Қозоғистон областидаги «Чимқўрғон» совхозининг старший чўпони), П. Е. Шелест (Украина Компартияси Киев область комитетининг секретари), Х. И. Изаксон (Таганрог комбайн заводи Давлат махсус конструкторлик бюросининг бош конструктори), Н. Ф. Игнатов (КПСС Орел область комитетининг секретари), Т. С. Мальцев (Курган областидаги «Завети Ленина» колхозининг дала мудири), З. Н. Глухов (Украина Компартияси Марьинка район комитетининг секретари, Сталино области), А. П. Бартулис (Латвия ССР «Катениеки» совхозининг чўчқабоқари), З. Н. Нуриев (КПСС Бошқирдистон область комитетининг секретари), Б. Китапбоев (Шарқий Қозоғистон областидаги Ленин номли колхоз раиси), Т. Охунова (пахта териш машинасининг механик-ҳайдовчиси, Тошкент областидаги Киров номли колхознинг бригада бошлиғи), Т. К. Мальбахов (КПСС Кабарда-Балқария область комитетининг секретари) ўртоқлар сўзга чиқдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини давом эттирмоқда.

ТУҲФАМИЗ

Шонли Коммунистик партия XXII съездини чақириш тўғрисидаги хушхабар республикамиз меҳнаткашлари каби бизни ҳам ғоят қувонтириб юборди. Етти йилликнинг иккинчи йили планинигина эмас, шу билан бирга зиммамиздаги социалистик мажбуриятни ҳам муваффақиятли бажардик. Ишчи ва инженер-техник ходимларимизнинг фидокорона меҳнатига, ғайрат ва шижоатига юқори баҳо берилди ва биз республика саноат корхоналари коллективлари орасида биринчи бўлиб, коммунистик меҳнат коллективи деган шарафли номни олишга сазовор бўлдик.

Коллективимиз меҳнат унумдорлигини янада ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш, ишлаб чиқариш жараёнларини тўла-тўкис механизациялаш ва автоматлаш учун социалистик мусобақа байроғини баланд кўтариб бормоқда. Шу йилнинг биринчи кварталида колбаса қиймасини тайёрлайдиган мамлакатда биринчи автомат линияни ишга туширамиз. Бу тадбир етти йиллик топшириғини беш йил ичида ошириб бажариш имконини беради. Бизнинг бугунги шиоримиз — йиллик планни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXII съезди очиладиган кунгача бажаришдир.

Биз жонажон Коммунистик партия ва унинг Ленин ғояларига содиқ Марказий Комитетини ишонтириб айтамизки, зиммамизга олган барча мажбуриятларимизни ошириб бажарамиз. Бу бизнинг жонажон партия съездига илк туҳфамиз бўлади.

Н. ЖУМАБОЕВ,
Янгийўл гўшт комбинатининг директори,

Р. ҚЎЧҚОРОВ,
партия ташкилотининг секретари,

М. ШЕСТАКОВ,
касаба союз комитетининг раиси.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми

Ўртоқ В. Ю. ОХУНДОВ доклади

Марказий Комитетнинг бу Пленуми, дейди ўртоқ Охундов, коммунизм қурилиши йўлида янги давр бошланганлигидан далолат беради ва партия Марказий Комитети, унинг Президиуми КПСС XX ва XXI съездларининг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқларини кескин суратда юксалтириш тўғрисидаги қарорларини изчил ва сабот билан амалга ошираётганликларини яна бир марта кўрсатиб турибди.

Республика партия ташкилоти қишлоқ хўжалик артелларининг экономикасини мустаҳкамлашга, кадрларни жой-жойига қўйишни бирмунча яхшилашга эришди. Ҳозирги вақтда колхоз раисларининг 76 проценти олий ва ўрта махсус маълумотга эгадир. Бригадаларнинг қарийб учдан бир қисмига ўрта маълумотли ходимлар бошчилик қилмоқда. Чорвачилик фермалари мудирлари орасида махсус ёки умумий ўрта маълумотга эга бўлган кишилар 1959 йилдагига қараганда уч баравар кўпайди.

Колхоз партия ташкилотларининг фаолиятини яхшилашга, илғорларнинг иш тажрибаларини оммалаштиришга, шаҳар билан қишлоқнинг алоқасини мустаҳкамлашга, саноат корхоналарининг колхозларга ёрдамини кучайтиришга жиддий эътибор берилди.

Ўртоқ Охундов айтдики, Озарбайжон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари 1960 йилда давлатга кўпчилик қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш планини муваффақиятли бажардилар. Республиканинг колхоз ва совхозлари давлатга 372 минг тонна пахта сотдилар. Бу эса, 1959 йилдагига қараганда 23 процент кўпдир.

Ўтган йилда колхозлар пахта етиштиришнинг илғор агротехника усулларини анча кенг жорий қилдилар. Пахтакор колхозларнинг қарийб учдан бир қисмида, шунингдек совхозларда алмашлаб экиш яна тикланиб, жорий қилинмоқда. Пахта сортларини жойлаштиришда тартиб ўрнатилди, уруғчилик ишлари яхшиланмоқда, ғўза зараркунандалари ва касалликларига қарши самаралироқ кураш олиб борилмоқда.

Республиканинг пахта далаларида 1960 йилда комплекс механизациялаштирилган 632 трактор-далачилик бригадалари чигит экилган бутун майдоннинг учдан бир қисмини ишлаб бердилар. Бундай бригадаларни ташкил қилиш иқтисодий кўрсаткичларни яхшилади. Ўтган йили илғор трактор-далачилик бригадаларида етиштирилган бир центнер пахтанинг таннархи 12-15 сўмни ташкил қилди. Ҳолбуки, 1959 йилда республика колхозларида етиштирилган бир центнер пахтанинг ўртача таннархи 24 сўм 30 тийин эди.

Сўнгра ўртоқ Охундов Қозоқ районидаги «Коминтерн» колхозининг ўртоқ А. Жаъфаров бошчилик қилаётган трактор-далачилик бригадасининг муваффақиятлари ҳақида сўзлаб беради. Бу бригадага юз гектар пахта майдони ва юз гектар маккажўхори майдони бириктилган. Бригада ҳар гектардан 35 центнердан пахта, 52 центнердан маккажўхори дони ва 750 центнердан кўк поя олди. Бригададаги ҳар бир ишловчи ҳисобига 17,5 тоннадан пахта етиштирилди, бир центнер пахта етиштириш учун қилинган меҳнат сарфи эса икки киши-кунигача камайтирилди. Етиштирилган бир центнер пахтанинг таннархи 11 сўмни ташкил қилди, ҳолбуки, колхознинг бошқа бригадаларида бир центнер пахтанинг таннархи 22 сўмдан 24 сўмгача тушмоқда.

Шундан кейин ўртоқ Охундов пахтачиликни янада юксалтириш соҳасида Озарбайжон Компартияси Марказий Комитети белгилаган тадбирлар ҳақида гапиради. Мўлкўл арзон пахта ҳосили етиштиришга имкон берадиган комплекс механизацияни бутун чоралар билан жорий қилишга ва такомиллаштиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Пахтачиликда комплекс механизациялаштирилган трактор-далачилик бригадаларининг сони бу йил 1200 тага етказилади. Бу бригадалар ҳамма пахта майдонларининг 65 процентини ишлаб берадилар.

1965 йилда пахта майдонлари 1960 йилдагига қараганда 36 процент кенгайтирилади, пахтанинг ялпи ҳосили эса 43 процент кўпайтирилади. Суғориладиган ерларни кенгайтириш пахта етиштиришни кўпайтиришнинг муҳим резервидир.

Ўртоқ Охундов чорвачиликнинг аҳволи ҳақида гапириб, республика 1960 йилда жамоат чорва моллар сонини, айниқса сигирлар сонини кўпайтириш планини бажаролмаганлигини тан олади. Сигирларнинг сони жуда секинлик билан кўпаймоқда. Ўтган йили қорамоллар ва қўйларнинг туёғи ҳатто камайиб ҳам кетди.

Нотиқ айтадики, республикада гўшт ресурсларини кўпайтириш мақсадида 46 та колхозлараро бўрдоқига боқиш пунктлари ташкил қилинди. Бундай пунктларнинг сони 120 тагача оширилади. Чорва моллар бўрдоқига боқиладиган тўртта йирик хўжалик ташкил қилиш ҳам мўлжаллаб қўйилди. Бу хўжаликларда пахта тозалаш ва озиқ-овқат саноатининг чиқиндиларидан фойдаланилади. Чорва моллар сонини кўпайтиришимиз керак. Сут етиштиришни кескин суратда кўпайтириш учун сигирлар ва буйволлар сонини анча оширишимиз за- [illegible] моқда. Етти йилликнинг охирига бориб, колхозларда буйволларнинг сонини 240 минг бошқача етказиш мўлжалланмоқда.

(Давоми иккинчи бетда)

СОВЕТ КИШИЛАРИ ЛАОС ХАЛҚИГА ХАЙРИХОҲЛИК БИЛДИРАДИ ВА УНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАЙДИ

Н. С. ХРУШЧЕВ БИЛАН ФАМ ВАН ДОНГ БИР-БИРЛАРИГА ТЕЛЕГРАММА ЮБОРДИЛАР

МОСКВА, 12 январь. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев ва Вьетнам Демократик Республикасининг бош министри Фам Ван Донг Лаосдаги аҳвол муносабати билан бир-бирларига телеграмма юбордилар.

Вьетнам Демократик Республикасининг бош министри Лаосга интервенцияни кучайтириш мақсадида АҚШ томонидан кўрилаётган ҳарбий тадбирлар ва унинг СЕАТО кенгашида найранг ишлатаётганлиги муносабати билан чуқур ташвишланаётганлигини изҳор қилади ва бунга норозилик билдиради.

Н. С. Хрушчев ўзининг жавоб телеграммасида шуни кўрсатиб ўтадики, Совет ҳукумати Эйзенхауэр ҳукуматининг Лаос халқига қарши тўғридан-тўғри интервенция тайёрлашга қаратилган игвогарлик ҳаракатларини қатъий равишда қоралайди. Н. С. Хрушчев СССР ҳукумати 1954 йилда Женевада ўтказилган кенгашга ўхшаган кенгаш дарҳол чақирилиши учун ҳозирги вақтда зўр бериб ҳаракат қилмоқда, деди. Совет ҳукумати шунингдек, Лаосда кузатиш ва контроль ишларини олиб бориш юзасидан тузилган Халқаро Комиссиянинг фаолияти тикланишини ёқлаб чиқмоқда.

Вьетнам Демократик Республикасининг ҳукумати сингари, деб кўрсатиб ўтади Н. С. Хрушчев, Совет ҳукумати ҳам АҚШ ва унинг СЕАТО блокидаги баъзи иттифоқчиларидан шаҳзода Суванна Фума бошчилигидаги Лаос миллий конституцион ҳукуматига қарши чиқаётган исёнчиларга ғайри қонуний ҳарбий ва бошқа ёрдам беришни тўхтатишларини қатъий равишда талаб қилади.

Н. С. Хрушчев шу нарсага умид билдирадики, Лаос ватанпарварларининг адолатли кураши муваффақият қозонади. Н. С. Хрушчев айтдики, совет кишилари ана шу олижаноб курашда Лаос халқига хайрихоҳлик билдиради ва уни қўллаб-қувватлайди.

Н. С. ХРУШЧЕВ ҲИНДИСТОН ЭЛЧИСИ К. П. Ш. МЕНОННИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

13 январда СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев Ҳиндистоннинг Совет Иттифоқидаги элчиси К. П. Ш. Менонни қабул қилди ва у билан Лаосдаги аҳвол ҳақидаги масала юзасидан суҳбатлашди.

Суҳбат вақтида СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов ва СССР Ташқи ишлар министрлиги Шарқи-Жанубий Осиё мамлакатлари бўлимининг мудири В. И. Лихачев қатнашди.

Атомчи олимларга мукофот топширилди

МОСКВА, 13 январь («Қизил Ўзбекистон» махсус мухбиридан). Москвада Ўзбекистон ССРнинг ваколатхонасида Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова Ўзбекистонда атом реакторини қуриш ва ишга туширишда қатнашган бир группа олимлар ва инженерларга Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиқларини топширди. Мукофотланганлар орасида СССР Фанлар академияси атом энергияси институтининг директори, академик А. П. Александров, СССР Фанлар академияси атом энергияси институти объектининг бош инженери Н. В. Звонов, СССР Фанлар академияси гипрониа мастерскойининг мудири М. А. Шчусев ва бошқалар бор. Ҳаммаси бўлиб 11 киши мукофотланди. Марҳум академик Курчатов ҳам ЎзССР Олий Совети Президиумининг Фахрий Ёрлиғи билан мукофотланган эди.

Ё. С. Насриддинова мукофотланганларни қизғин табриклади.

Мукофотланганлар номидан сўзга чиққан академик А. П. Александров Ўзбекистон ҳукумати ва республика Компартияси Марказий Комитетига миннатдорчилик билдирди.

Г. БАХШИЕВА.

МОСКВАЛИКЛАР ТАБРИГИ

КПССнинг XXII съездини чақириш тўғрисидаги қувончли ва тўлқинлантирувчи хабар москвaликларнинг диққат марказида турибди. Улар Пленумнинг партиянинг навбатдаги съездини чақириш тўғрисидаги қарорини қизғин маъқулламоқдалар. Корхоналарда, қурилишларда, кўчаларда, кварталарда, хуллас ҳамма ерда партиянинг навбатдаги съезди ҳақида гап бормоқда.

— Партиянинг XXII съездини чақириш тўғрисидаги хабар бизни меҳнат соҳасида янги зафарларга ундамоқда, — дейди биринчи подшипник заводининг донгдор темирчиси, СССР Олий Советининг депутати П. Г. Шемякин. — Биз ишчиларга партия съездини меҳнат соҳасидаги муваффақиятлар билан кутиб олишдан ҳам кўра катта бахт йўқ. Шахсан мен съезд очиладиган куни — 17 октябргача шу йил топшириғини бажариш ва камида бир ярим тонна металл тежаш мажбуриятини оламан. Мен кун сайин ўз билимларимни ёш ишчиларга бериб бораман. Ҳар бир цех коллективи, ҳар бир ишчи партиянинг XXII съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиши учун ҳар бир иш жойида металл ва маблағларни тежаш учун мусобақа бошлашни, насблар бўйича мусобақа бошлашни таклиф қиламан.

ЗАВОДИМИЗ коллективи, — деди координат-йўниш станоклари заводи олтинчи цехининг мастери Петр Артамонов, — йиллик планни муддатидан илгари, яъни 24 декабргача бажаришга, яхши ишлайдиган координат-йўниш станокларининг янги нусхасини кўплаб ишлаб чиқаришни ўзлаштириш, маҳсулот таннархини 1960 йилдагига қараганда 10 процент камайтиришга, 100 тонна металл тежашга аҳд қилди. Мисгорлардан Виктор Опарин, Владимир Иванов, Иван Дружинин ва кўпгина бошқа кишилар шу кунларда нормани икки ҳиссадан кўпроқ ошириб бажармоқдалар. Заводимизда КПСС нинг навбатдаги съезди шарафига бошланган мусобақа «партиянинг XXII съездини муносиб кутиб олайлик» деган шиор остида кенг қулоч ёймоқда.

МОСКВАДАГИ С. М. Киров номли биринчи соат заводининг ҳамма цехлари ва бўлимларининг ходимлари партиянинг XXII съездини чақириш тўғрисидаги хабарни қизғин муҳокама қилмоқдалар. Партия Марказий Комитетининг бу қарори заводда зўр меҳнат ғайрати ва сиёсий кўтаринкилик вужудга келтирди.

— Коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун курашаётган цехимизнинг ҳамма ходимлари, — деди завод цехининг бошлиғи Н. Н. Лукьянов — шу кундан бошлаб КПСС XXII съезди шарафига бошланган меҳнат вахтасида туриб ишлайдилар. Биз етти йилликнинг учинчи йили планини муддатидан илгари, яъни 23 декабргача бажариш мажбуриятини оламиз. Бошқа завод коллективлари ҳам съезд шарафига бошланган меҳнат вахтасига қўшилмоқдалар.

СЕРГО Орджоникидзе номли станоксозлик заводининг ўртоқ Юрий Топилин бошлиқ бригадасининг аъзолари КПСС XXII съездини чақириш тўғрисидаги хабарни зўр хурсандлик билан кутиб олдилар. Бу илҳомбахш хабарга жавобан келажак разведкачилари сафини кенгайтириш ҳаракатининг ташаббускорлари партиянинг навбатдаги XXII съездига қадар йиллик планни бажаришни мўлжаллаб қўйдилар. Ишлаб чиқаришнинг ички резервларини қидириб топиш ҳисобига ўзларининг токарь станокларида меҳнат унумдорлигини 25 процент оширишга қарор қилишди.

Ю. Топилин бошчилик қилаётган бригаданинг ташаббуси Серго Орджоникидзе номли заводнинг ҳамма ишлаб чиқариш участкаларида қўллаб-қувватланмоқда. Станоксозлар КПСС XXII съезди очиладиган кунгача 30 тадан кўпроқ йирик автомат линиялар, янги маркадаги кўп агрегатли ва махсус станоклар тайёрлаб чиқаришга аҳд қилдилар.

МОСКВАДАГИ «Трехгорная мануфактура» комбинатининг илғор коммунист тўқувчиларидан Валентина Фомина, Антонина Зайцева ва Надежда Покусаевалар 1961 йил учун илгари ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини қайта қараб чиқиб, ўзларининг йиллик топшириқларини партиянинг XXII съезди очиладиган кунга қадар, яъни 17 октябргача бажаришга аҳд қилдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми

(Боши биринчи бетда)

Докладда узумчилик ва боғдорчиликни янада ривожлантиришга, тамаки, чой барги, сабзавот етиштиришни кўпайтириш масалаларига, колхозларни электрлаштириш вазифаларига кўп ўрин берилган.

Ишимизда, дейди докладчи, ҳали кўпгина жиддий камчиликлар борлигини биламиз. Ҳозирги вақтда республиканинг ҳамма колхоз ва совхозларида деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтиришга қаратилган тадбирларни амалга ошириш ишлари қизитиб юборилди.

Ўртоқ Охундов Озарбайжон партия ташкилоти республика саноати ва қишлоқ хўжалигининг барча тармоқлари янада юксалишини таъминлаб, КПССнинг XXII съездини муносиб кутиб олади, деб КПСС Марказий Комитети Пленумини ишонтирди.

* * *

Сўнгра Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ А. Ю. Снечкус сўзга чиқади.

Ўртоқ А. Ю. СНЕЧКУС доклади

Ўртоқ Снечкус ўз докладида КПСС Марказий Комитетининг Пленуми социалистик қишлоқ хўжалигининг ишлаб чиқарувчи кучларини бутун чоралар билан юксалтириш учун, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш учун олиб борилаётган курашда жуда катта аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтади.

Нотиқ Литва ССР меҳнаткашлари кейинги беш йил ичида, жумладан ўтган йил мобайнида чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда қўлга киритган муваффақиятлар ҳақида Пленум қатнашчиларига сўзлаб беради. 1960 йилда республикада яроқли ерларнинг ҳар 100 гектари ҳисобига 82 центнер гўшт ва 465 центнер сут етиштирилди. Ўтган йилда сут ва гўшт тайёрлаш планлари ортиғи билан бажарилди

Гўшт етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш ишлари, деб кўрсатиб ўтади докладчи, республикада чорва моллар туёғини янада ошириш билан қўшиб олиб борилмоқда. Чорва моллар сони деярли бутунлай колхоз ва совхоз подалари ҳисобига кўпайтирилмоқда.

Ўртоқ Снечкус республиканинг илғор колхоз ва совхозлари, шунингдек айрим илғор чорвадорлар резервлардан нақадар моҳирлик билан фойдаланаётганликларини кўрсатувчи мисолларни келтиради. 1960 йилда Литва ССРдаги 156 колхозда яроқли ерларнинг ҳар юз гектари ҳисобига 300 центнердан 1000 центнергача сут, 17 колхозда эса — юз центнердан ва бундан ҳам кўпроқ гўшт (тирик вазнда) етиштирилди. Республиканинг сут соғувчиларидан 120 таси ўзларига бириктилган ҳар сигирдан 4 минг килограммдан 6.300 килограммгача сут соғиб олди. Бу мисоллар шуни кўрсатиб турибдики, республика чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда бундан ҳам яхшироқ кўрсаткичларга эриша олган бўлур эди. Ҳолбуки, хотиржамликка йўл қўйилганлиги, чорва молларни урчитиш ишлари кўнгилдагидек ташкил қилинмаганлиги, ёш молларнинг, хусусан чўчқа болаларининг нобуд бўлиш ҳолларига хотима берилмаганлиги, шунингдек ориқ молларни ва ёш молларни сотишдан катта зарар кўрилганлиги натижасида республика кўнгилдагидек кўрсаткичларни қўлга кирита олмади.

Ўртоқ Снечкус дон етиштириш масалалари ҳақида гапириб, шуни таъкидладики, кейинги вақтларда доннинг ялпи ҳосили ошган бўлса ҳам, 1959-1960 йилларда етти йиллик планда кўзда тутилган кўрсаткичлар даражасидан ҳали 18 процент кам бўлди. Бунга об-ҳавонинг ноқулай келганлиги, шунингдек ҳосилни йиғиш ва уни янчиш даврида ишни ташкил қилишда камчиликларга йўл қўйилганлиги сабаб бўлди.

Сўнгра докладчи дон ҳосилдорлигини ва айниқса маккажўхори ҳосилдорлигини ошириш учун республикада амалга оширилаётган тадбирлар ҳақида гапиради. 1960 йилда республикада қарийб юз минг гектар ерга маккажўхори экилди.

Мелиорация, дейди сўнгра ўртоқ Снечкус, Литва ССР шароитида ҳосилдорликни оширишда ва аввало дон етиштиришни кўпайтиришда ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, зовур қазилган ерларда дон экинларидан 18-19 центнергача, қанд лавлагидан 250-300 центнергача, маккажўхоридан 600-700 центнергача ҳосил олса бўлади. Кейинги йилларда республикада кенг кўламларда мелиорация ишлари олиб борилмоқда.

Докладчи уқтириб ўтадики, тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналаридан фойдаланишни яхшилаш натижасида асосий қишлоқ хўжалик ишларини ўтказиш муддатлари бирмунча қисқартирилди. Бироқ бу ишларни энг яхши агротехника муддатларида ўтказиш учун ҳозир ҳам тракторлар ва бошқа машиналар етишмай турибди. Республикада қанд лавлаги, зиғир поя, картошка ва сабзавот етиштириш ишлари етарли даражада механизациялаштирилмаган, дон экинлари етиштиришни комплекс механизациялаштириш масаласи ҳали ҳал этилмаган.

Ўртоқ Снечкус ўз докладида қишлоқларда ташкилотчилик ишининг савиясини янада ошириш, колхоз ва совхозларни кадрлар билан мустаҳкамлаш ва уларнинг махсус билимларини ошириш масалаларига кўп эътибор беради.

Қишлоқ хўжалик илмий-тадқиқот институтлари ва тажриба станцияларининг ҳаммаси, дейди ўртоқ Снечкус, ҳозирги вақтда қишлоқ жойларида ишламоқда. Булар қишлоқ хўжалик ўқув юртлари билан биргаликда илғор тажрибаларни ва фан ютуқларини пропаганда қилишнинг таянч базалари бўлиб қолмоқда.

Литва халқи, дейди ўртоқ Снечкус, давлат олдидаги ўз бурчини бундан буён ҳам софдиллик билан бажаришни, коммунизм қурилишидан иборат умумий ишга ўз ҳиссасини қўшишни ўзининг бурчи деб ҳисоблайди.

* * *

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Пленумининг 12 январь кечки мажлисида 1960 йилда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш давлат планининг ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳамда қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тадбирлари ҳақидаги масалани муҳокама қилиш давом этди. Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ З. Т. Сердюк доклад қилди.

Ўртоқ З. Т. СЕРДЮК доклади

Ўртоқ Сердюк Молдавия қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг иш натижаларини характерлаб айтдики, республикада асосий қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини бирмунча оширишга муваффақ бўлинди. Кейинги уч йил ичида ҳар гектар ердан ўртача ҳисобда 19,6 центнердан дон ҳосили олинди. Дон ва бошқа экинлар харид қилиш юзасидан белгиланган планлар йил сайин бажарилмоқда. Республикадан бошқа жойларга чиқариладиган гибрид ва сортли маккажўхори уруғлари ўтган йил давлатга 61 минг тонна миқдорда сотилди. Бу эса, 1958 йилда тайёрланган ана шу уруғлар миқдоридан икки баравар ортиқдир. Мойли экин уруғлари харид қилиш плани ошириб бажарилди. Давлатга 186 минг тонна ёки 1959 йилдагидан 37 минг тонна кўпроқ кунгабоқар сотилди. Гўшт ва сут харид қилиш плани бажарилди.

Республикадаги партия ташкилотлари ва барча меҳнаткашлар ўтган икки йил мобайнида Молдавияни Совет Иттифоқининг мевазорига айлантириш учун зўр ғайрат билан кураш олиб бордилар. 90 минг гектар ерга янги мева дарахтлари ва ток кўчатлари ўтқазилди.

Сабзавотчилик Молдавиянинг экономикасида муҳим ўрин тутади. Ўтган йили сабзавот етиштириш 30 процент кўпайди. Давлатга 100 минг тоннадан кўпроқ, 1959 йилдагидан қарийб икки баравар ортиқ помидор сотилди.

Аммо қилинган ишларга объектив баҳо берганда, деб таъкидлайди З. Т. Сердюк, республиканинг қишлоқ хўжалиги анча яхши натижаларга эриша олар ва мамлакатга кўпроқ озиқ-овқат маҳсулотлари ва хомашё бера олар эди, деб эътироф қиламиз. Республиканинг қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишда жиддий нуқсонларга йўл қўйилди. Ўтган йили ва ўзоқ йили Молдавия гўшт ва сут етказиб бериш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини бажармади. Бир қанча районларда кўп сигирлар бракка чиқарилганлиги орқасида сигирлар сони камайиб кетди. Чорва молларни бўрдоқига боқиш устидан контроль яхши йўлга қўйилмади.

Сўнгра ўртоқ Сердюк Молдавияда дон ва гўшт тайёрлаш, чорва моллар етиштиришни кўпайтириш юзасидан қандай чоралар белгиланганлиги тўғрисида сўзлаб берди. Ўтган йили 280 минг гектар ердан маккажўхори дони йиғиштириб олинди, 1961 йилда эса 350-400 минг гектар ердан маккажўхори дони йиғиштириб олишга қарор берилди. Уруғчиликни яхшилаш — дон экинлари ҳосилдорлигини оширишнинг катта резервидир. Буғдойнинг юқори ҳосилли сортларини жорий қилиш ҳар гектар ердан олинадиган дон ҳосилини 3-4 центнер ошириш имконини беради. Аралаш озуқа тайёрлайдиган саноатни ривожлантиришга алоҳида эътибор берилади. Бу йил колхоз ва совхозлар 700-750 минг бош ёки ўтган йилдагидан бир ярим баравар кўпроқ чўчқани бўрдоқига боқадилар. Илғор хўжаликлар ва бир қанча районларнинг тажрибаси ўз олдимизга қўйилган вазифалар реал вазифалар эканлигини исбот этади. Колхоз ва совхозларда мамлакат н и н г донгдор чўчқабоқувчиси Ярослав Чижнинг изидан борувчилар кўпайди. Қорамолларни бўрдоқига боқиш юзасидан колхозлараро хўжаликлар ва давлат хўжаликлари шохобчаларини кенгайтириш чоралари кўрилмоқда. Бу йил ана шу хўжаликларда тахминан 50 минг чорва молни бўрдоқига боқиш мўлжалланди.

Партия ташкилоти, деб таъкидлайди ўртоқ Сердюк, йўл қўйилган хатоларни эсдан чиқармай, сигирларни урчитиб кўпайтириш ва уларнинг маҳсулдорлигини ошириш масалаларига доим катта эътибор беради. 1961 ва 1962 йилларда колхоз ва совхозлардаги сигирлар сони 30-35 минг бош кўпайтирилади. Наслдор қорамол, чўчқа ва парранда совхозлари ҳамда фермаларини ташкил этиш мўлжалланди.

Молдавия партия ташкилоти ғалла хўжалигини ва чорвачиликни янада юксалтириш чораларини кўриш билан бирга, узумчилик ва боғдорчиликни ҳам муваффақиятли суратда ривожлантириш соҳасидаги масъулиятни жуда яхши билади. Ўтган икки йил ичида 50 минг гектар қайир ер ва илгари бўш ётган ерлар ўзлаштирилди. Бу ишлар жадал суръатлар билан олиб борилганида, етти йиллик мобайнида 300 минг гектар қайир ер ва бошқа ерларни асосан ўзлаштириб бўлиш ва шу ерларни ўзлаштириш ҳисобигагина икки миллион тоннача узум, мева, сабзавот тайёрлаш мумкин. Мева кўчатлари ва ток қаламчаларининг сортини яхшилашга катта эътибор берилмоқда. Республикадаги колхоз ва совхозлар 120 минг гектар боғ ва токзорларни реконструкция қилиш соҳасида кўп ишларни бажаришлари керак. Бу чора боғ ва узумзорларнинг йирик массивларини вужудга келтириш, техникадан кенг фойдаланиш, қишлоқ хўжалик фанининг энг янги ютуқларидан фойдаланиш ва илғор иш тажрибаларини қўлланиш имконини беради.

Қайир ерларни ва суғориладиган ерларни ўзлаштириш базасида ихтисослаштирилган янги сабзавотчилик хўжаликларини вужудга келтириш ҳам мўлжалланади.

Республика партия ташкилоти, дейди докладининг охирида ўртоқ Сердюк, зарур хулосаларни чиқариб олади ва ташкилотчилик ишларини яхшилаш, кадрлар билан ишлашдаги камчиликларга барҳам бериш учун тегишли чораларни кўради. Биз план ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъмин этишга қодир яхши ташкилотчиларнинг колхоз ишлаб чиқариши ва район звеносининг ҳамма участкаларида етакчилик қилишларига эришмоқ учун зўр ғайрат билан кураш олиб борамиз.

* * *

Шундан кейин Латвия Компартиясининг биринчи секретари ўртоқ А. Я. Пельше доклад қилди.

Ўртоқ А. Я. ПЕЛЬШЕ доклади

Барча совет кишилари каби Совет Латвиясининг меҳнаткашлари ҳам, дейди ўртоқ Пельше, КПСС Марказий Комитетининг Пленумини коммунистик қурилишда янги муваффақиятлар билан кутиб олдилар. Республика саноатининг ходимлари ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари, 17 декабргача бажардилар ва йил охиригача пландан ташқари янги нархлар билан неча ўн миллион сўмлик ҳар хил буюмлар ишлаб чиқардилар.

Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам бир қанча муваффақиятларга эришдилар. Ўтган йили Латвия 862 минг тонна сут, 130 минг тонна чорва моли ва паррандa ҳамда 67 миллион дона тухум сотди. Бу эса, етти йиллик планнинг 1960 йилга мўлжалланган контроль рақамларидан анча ортиқдир.

Сут ва гўшт харид қилиш миқдорининг ортиб бораётганлиги, деб таъкидлайди ўртоқ Пельше, республика аҳолисининг сут ва гўшт маҳсулотларининг ҳамма турларига бўлган ва ўсиб бораётган эҳтиёжларини узлуксиз таъминлаш, шунингдек ана шу маҳсулотларнинг умумиттифоқ фондига Латвиянинг қўшадиган ҳиссасини доим кўпайтира бориш имконини берди.

Докладчи сут ва гўшт етиштиришни кўпайтиришга ёрдам берган тадбирларни анализ қилади. У, жумладан, колхоз ва совхозларда сигирлар сонини кўпайтириш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш, илғорларнинг тажрибасини амалда жорий қилиш йўли билан сут етиштиришни кўпайтиришга эришилганлигини таъкидлаб ўтади. Докладчи айтадики, Сигулдский районидаги Райнис номли колхознинг сигир соғувчиси Вероника Ванага ҳар бош сигирдан ўрта ҳисобда 6.123 килограммдан сут соғиб олди. Мадонский районидаги «Падомью Звайгзне» колхозининг аъзоси Мария Гайлите ҳар бош сигирдан 5.560 килограммдан сут олди. Республикада бундай мисоллар оз эмас.

Ўртоқ Пельше республикада чорва моллар ва паррандалар харид қилиш давлат планини бажариш ва анча ошириб бажариш учун кўрилаётган тадбирлар ҳақида гапиради. Чорвачилик маҳсулотларининг айрим турларини етиштириш бўйича совхозлар ихтисослаштирилмоқда, бир қанча районларда колхозлараро йирик паррандачилик фермалари вужудга келтирилмоқда, республиканинг халқимиз «зангори кўллар ўлкаси» деб атаган шарқий районларида сув паррандалари, хусусан ўрдак кўп етиштирилади.

Латвия Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети, дейди ўртоқ Пельше, мавжуд макиён ғоз ва ўрдаклар ҳисобига уларнинг сонини шу йилнинг ўзидаёқ ўтган йилдагига қараганда икки баравардан зиёд кўпайтиришни мўлжаллаб турибдилар. Агар қўшимча миқдорда ўрдак тухумлари сотиб олишга бизга ёрдам берсалар, у вақтда биз тағин ҳам кўпроқ парранда етиштира оламиз.

Н. С. Хрушчев. Ўртоқ Пельше, Кубандаги Канев район комитетининг секретари ўртоқ Колесниковнинг паррандачилик ҳақидаги мақоласини ўқиб чиқинг. Бу мақола «Правда»нинг 11 январь сонида босилиб чиққан. Ҳамма раҳбарларга ҳам шу мақолани ўқиб чиқишни маслаҳат берар эдим.

А. Я. Пельше. Шу районга делегация юборсакмикан?

Н. С. Хрушчев. Сиз ўртоқ Колесников билан гаплашиб кўринг, у шу ерда, Пленумда ўтирибди. Ўртоқ Колесников мақоласи ҳақиқатан паррандачилик ҳақидаги симфониядир.

А. Я. Пельше. Бу маслаҳатни ҳисобга оламиз, Никита Сергеевич.

Докладчи Латвияда деҳқончиликнинг аҳволига тўхталиб ўтади. У айтадики, колхоз ва совхозлар ўтган йилнинг кўклам фаслида экин майдонларини 92 минг гектар, ёки 16 процент кенгайтирдилар. Яқин йиллар ичида дон экинлари майдони 35 процент, шу жумладан бу йил 18 процент кенгайтирилади.

Кам ҳосил берадиган ва ҳозирги вақтда экин майдонларининг қарийб 25 процентини эгаллаб турган сули ва бошқа экин майдонларини камайтириш ҳисобига арпа, вика-сули аралашмаси, озуқа учун экиладиган дуккакли экинлар, нўхат майдонлари анча кенгайтирилади. Болтиқ бўйи республикалари шароитида ана шу экинлардан тағин ҳам мўл ҳосил олиш мумкин. Дон-дуккакли экинларнинг салмоғи озуқа экинлари умумий майдонининг қарийб учдан бир қисмини ташкил этади.

Маккажўхори, дейди ўртоқ Пельше, ем-хашак базасини мустаҳкамлашда бебаҳо аҳамиятга эгадир.

Н. С. Хрушчев. Ўртоқ Пельше республикангизда маккажўхорига бўлган муносабат яхшиландими?

А. Я. Пельше. Ҳа, маккажўхорига муносабат анча яхшиланди. Ҳозир мен шу ҳақда гапираман. Колхоз ва совхозлар маккажўхорини муваффақиятли етиштирмоқдалар. Ўтган йили маккажўхори майдони икки баравардан зиёд кўпайтирилди ва 61 минг гектарга етказилди. Ҳар гектар ердан олинган кўкпоя ҳосили ўрта ҳисобда 300 центнердан ортди. Ширали озуқа, хусусан қанд лавлаги майдонини кенгайтириш ва бу экинларнинг ҳосилини ошириш чоралари кўрилмоқда.

Н. С. Хрушчев. Республикангизда қанд лавлаги экишни мумкин қадар кўпроқ жорий қилиш керак. Республикангизда қанд лавлаги жуда яхши ўсаётганлигини кўрганман. Қанд лавлаги сизларнинг республикангизда маккажўхоридан кўра яхшироқ битса керак.

А. Я. Пельше. Маккажўхори ҳозироқ мустаҳкам ўрин олди.

Н. С. Хрушчев. Москвада шундай, Ригада қандай экан, бошқача эмасми? Уйда худога ишонаману, хизмат вақтида ишонмайман, деган ходимнинг иш кўришига ўхшаб қолмасмикан. (Залда жонланиш).

А. Я. Пельше. Латишлар маккажўхорига ишониб, уни севиб қолишди.

Н. С. Хрушчев. Ундай бўлса жуда яхши.

Ўртоқ Пельшенинг докладида ернинг мелиорация ҳолатини яхшилаш масалалари катта ўрин олди. Дренаж ўтказилган, табиий озуқа етиштириладиган майдонлар тубдан яхшиланган хўжаликларда, деб таъкидлайди у, ҳосил 1,5-2 баравар кўпайди.

Республикада ўғит ишлаб чиқаришга жиддий эътибор берилмоқда. Колхоз ва совхозлар ўғит ишлаб чиқариш фабрикаларини вужудга келтирмоқдалар. Бундай фабрикалар кўп хўжаликларда ташкил этилди.

Латвия совхоз ва колхозлари СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси Я. В. Пейвенинг тавсиясига мувофиқ, ўтган йили ҳосилдорликни ошириш учун микроэлементларни қўллана бошладилар. Бу чора яхши натижа берди. Колхоз ва совхозлар бу йил 200 минг гектар майдонда микроэлементларни қўлланиш ниятидадир. Ўртоқ Пельше микроэлементларни кенг миқёсда ишлаб чиқаришни уюштиришни таклиф этади.

Латвия партия т а ш к и л о т и КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаш тўғрисидаги кўрсатмаларини бажариш соҳасида иш олиб бормоқда. Қишлоқ хўжалик экинлари етиштиришнинг маҳаллий шароитга мос технология карталари ишлаб чиқилди, машиналарнинг зарур комплекси вужудга келтирилмоқда. Ригадаги Ғарби-Шимолий махсус конструкторлик бюроси 39 та янги машина тайёрлади. Бу машиналарнинг 24 таси ҳозирги вақтда мамлакатимиз корхоналарида ишлаб чиқарилмоқда.

Латвия Компартияси Марказий Комитети ва район партия комитетлари кейинги йилларда колхоз ва совхозларни кадрлар билан мустаҳкамлаш соҳасида анча иш қилдилар. Ҳозирги вақтда республика қишлоқ хўжалигида 9 мингдан кўпроқ мутахассис, шу жумладан, 4 минг агроном, 1600 зоотехник ва 1300 га яқин ветеринария ходимлари ишламоқда. Колхоз раисларининг қарийб 60 проценти ва совхоз директорларининг 77 проценти қишлоқ хўжалик мутахассисларидир.

Ўртоқ Пельше докладининг охирида айтадики, Латвия қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари коммунистик меҳнат ҳаракатини кенг ривожлантирмоқдалар. Ҳозирги вақтда 500 дан кўпроқ бригада ва ферма бу ҳаракатга қўшилди. Латвия меҳнаткашлари Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXII съездини ишлаб чиқариш соҳасида муносиб муваффақиятлар билан кутиб оладилар.

* * *

Шундан кейин доклад қилмоқ учун Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ И. Р. Раззоқовга сўз берилади.

Ўртоқ И. Р. РАЗЗОҚОВ доклади

Партиянинг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини кенгайтириш соҳасидаги ташкилотчилик ишлари, дейди докладчи, КПСС Марказий Комитетининг сентябрь (1953 йил) Пленумидан кейинги даврдагидек ҳеч қачон бунчалик кенг кўламда олиб борилмаган эди.

Қирғизистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари етти йилликнинг ўтган иккинчи йилида дон, гўшт, жун, тухум, узум, эфир мойли экинлар харид қилиш давлат планини муддатидан илгари бажардилар.

Чорвачилик — республика қишлоқ хўжалигининг асосий тармоғидир. Етти йилликнинг икки йили мобайнида Қирғизистонда тайёрланган гўшт 89 процент, тухум — 70 процент, жун — 16 процент, сут — 8 процент кўпайди. Шу билан бирга, колхоз ва совхозларда маҳсулдор чорва молларнинг ҳамма турлари ортди. Республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари 1960 йилда гўшт етиштириш ва давлатга сотишни планда кўрсатилганидан бир ярим баравардан зиёд кўпайтириш мажбуриятини олдилар. Ҳақиқатда эса, дейди ўртоқ Раззоқов, планга нисбатан 46 процент кўпроқ ва 1959 йилдагига нисбатан 32 минг тонна кўпроқ гўшт сотилди.

Н. С. Хрушчев. Сиз 1961 йил учун бирор нарса қолдирдингизми?

И. Р. Раззоқов. Ҳа, Никита Сергеевич.

Н. С. Хрушчев. Бу яхши.

И. Р. Раззоқов. Шу билан бирга, ўтган йили республиканинг колхоз ва совхозларида сигирлар сони 22 процент, қўй ва эчкилар сони 21 процент, чўчқалар сони 11 процент кўпайди.

Н. С. Хрушчев. Баъзи раҳбарлар эса, бу йил топшираман, келгуси йилда эса худди лўлилардек бошқа губернага жўнайман, қабилидан иш кўрадилар. (Кулги).

И. Р. Раззоқов. Бизнинг борадиган жойимиз йўқ.

Н. С. Хрушчев. Тўғри, тоғлар баланд. (Кулги).

Чорвачиликка раҳбарлик қилиш соҳасидаги ишимизда, дейди ўртоқ Раззоқов, жиддий камчиликлар бор. Республика қўйлар сонини кўпайтириш ва жун сотиш юзасидан олинган мажбуриятларни бажармади. Кейинги икки йил ичида Қирғизистон колхоз ва совхозларида сут соғиб олиш камайиб кетди.

Қирғизистон Компартияси Марказий Комитети ва Министрлар Совети, дейди докладчи, чорвачиликни ривожлантириш соҳасида эришилган натижаларга танқидий баҳо бериб, етти йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш тадбирларини ишлаб чиқдилар. Аввало, чорва молларни урчитиб кўпайтириш, сигирларнинг қисир қолишига барҳам бериш ва молларнинг нобуд бўлишини кескин суратда камайтиришга эътибор берилди.

Қўйларнинг нобуд бўлиши ва қўзиларнинг жуда кам олинаётганлигига асосий сабаб шуки, қўйчилик молларни бутун йил давомида қўшимча ем бермай ўтлатиб боқишга асосланган қолоқ усуллар билан олиб борилмоқда. Бу ҳол қор жуда қалин ёққан қаттиқ қиш вақтида, ем-хашак етарли бўлмаган бир шароитда молларнинг ялпи равишда ориқлаб кетишига ва нобуд бўлишига олиб келади. Яқин икки-уч йил ичида ҳамма совлиқни қиш даврида маккажўхори силоси, концентратли ва дағал хашак билан қўшимча озиқлантирган ҳолда қўлда ва қисман қўлда боқиш вазифаси қўйилмоқда. Барча совлиқнинг 59 проценти шу қишдаёқ ана шу усулда боқила бошланди.

Чўчқачиликни янада ривожлантириш — гўшт етиштиришни кўпайтиришнинг катта резервидир. Республикадаги колхоз ва совхозларда чўчқа гўшти етиштириш икки йил ичида қарийб икки баравар кўпайди. Паррандачиликка кейинги вақтларгача тегишли эътибор берилмади. Ҳозирги вақтда кўп колхоз ва совхозларда йирик паррандачилик фермалари ташкил этилди. Ўтган йили паррандалар сони 1958 йилдагига нисбатан 1,6 баравар ортди.

Сўнгра ўртоқ Раззоқов айтадики, республикада чорвачиликни сифат жиҳатидан яхшилаш соҳасида кўп иш қилинмоқда. Кейинги беш йил ичида чорва молларнинг насли анча яхшиланди. Қорамолларнинг сермаҳсул янги зоти — Олатов моллари, қўйларнинг қирғиз майин жунли зотлари, йилқиларнинг янги-қирғиз зоти вужудга келтирилди. Ҳозирги вақтда наслдор қорамоллар сони 76 процент, қўйлар сони 98 процент, йилқилар сони 70 процент, чўчқалар сони 100 процентга етказилди. Ем-хашак базасини мустаҳкамлашга жиддий эътибор берилмоқда. Маккажўхори майдонларини анча кенгайтириш ва унинг ҳосилдорлигини ошириш кўзда тутилади. Айрим зоналарни эътиборга олиб, ем-хашак тайёрлаш учун йўнғичқа, эспарцет, беда, дуккакли-бошоқли экинлар ва қанд лавлаги майдонлари кенгайтирилади.

Партия ташкилоти, дейди нотиқ, омма ўртасида ташкилотчилик ва сиёсий ишларни юксак даражага кўтаришни ўзининг асосий вазифаси деб ҳисоблайди. Кейинги вақтларда район партия ва совет органлари ходимлари, шунингдек колхоз ва совхоз раҳбарларининг состави анча мустаҳкамланди. Эндиликда Қирғизистоннинг ҳар бир қишлоқ районида райком секретарларининг бири ёки район ижроия комитетининг раиси қишлоқ хўжалик мутахассисидир. Совхоз директорларининг ҳаммаси олий ёки ўрта махсус билимга эга. Колхоз раисларининг 75 проценти олий ёки ўрта маълумотлидир, қишлоқ хўжалик мутахассисларининг 80 проценти бевосита ишлаб чиқаришда ишламоқда. Аммо, шундай бўлса ҳам, бизда раҳбар кадрларни тайёрлаш ва тарбиялашда ҳали жиддий камчилик ва хатолар бор. Жумладан, кўпинча район ва областларнинг раҳбар ходимлари томонидан ҳам содир бўлаётган алдаш ва кўзбўямачилик фактлари буни исбот этади.

Н. С. Хрушчев. Бундай одамларни партия сафидан ҳайдаш керак. Улар коммунистлар эмас, балки суқилиб кириб олган кишилардир. Бундай кишиларни партия сафидан чиқариш ва судга бериш керак.

И. Р. Раззоқов. Тўғри!

Н. С. Хрушчев. Юзхотир қилиб турмай жазолаш керак. Биз тартиб ўрнатмайдиган бўлсак, планлар статистика бўйича бажарила беради, маҳсулотлар эса етишмай қола беради. Маълумки, статистика маълумотларидан қуймоқ пишириб бўлмайди.

Сўнгра ўртоқ Раззоқов айтадики, республикадаги айрим раҳбарлар юксак мажбуриятлар оладилар, лекин ўз куч-ғайратларини ана шу мажбуриятларни бажаришга сафарбар қилмай, балки нотўғри йўлга, аслида жиноий йўлга — етишмай қолган маҳсулотларни аҳолидан ва шаҳар магазинларидан сотиб олиш йўлига ўтадилар.

Дарҳақиқат, Тянь-Шань область партия комитетининг собиқ биринчи секретари Исаев район ва колхозларнинг раҳбарларини магазинлардан ёғ сотиб олиш ва уни сут тайёрлаш планини бажариш ҳисобига топширишга мажбур этиб жиноят қилди. Исаевнинг ана шу антипартиявий ишлари учун Қирғизистон Компартияси Марказий Комитети уни партиядан ўчирди ва республика ички ишлар министри вазифасидан бўшатди.

Н. С. Хрушчев. Хат олинганидан кейин шундай қилиндими?

И. Р. Раззоқов. Ҳа, хат олинганидан кейин.

Н. С. Хрушчев. Хатни ўқиб бундан хабардор бўлдингизми?

И. Р. Раззоқов. Коммунистлар бу масалани конференцияда кўтардилар.

Н. С. Хрушчев. Шунгача хабардор эмасмидингиз?

И. Р. Раззоқов. Биз хабардор эдик, лекин жуда юмшоқ жазо берган эдик

Н. С. Хрушчев. Бунинг устига уни яна министр қилиб кўтаргансиз. Жиноят қилган кишини жазолашнинг энг яхши усули уни министр қилиб тайинлаш экан-да. (Залда шов-шув, кулги).

И. Р. Раззоқов. Уни ички ишлар министри қилиб тайинлашимиз бизнинг жиддий хатомиздир.

Н. С. Хрушчев. Бу иш бўрини қўйхонага қўйишнинг худди ўзгинаси-ку.

И. Р. Раззоқов. Биз район партия комитетларининг айрим секретарларини ва район ижроия комитетларининг айрим раисларини ҳам партия жавобгарлигига тортамиз.

Республикада алдамчилик ва кўзбўямачилик фактларининг бунчалик кенг ёйилишига имкон берган сабаблар нима?

Биз Пленумда шу нарсани ошкора ва соф виждон билан айтишимиз керакки, Қирғизистон партия Марказий Комитети маҳаллий органларнинг фаолиятини кун сайин назорат қилиб туришни сусайтириб юборганлиги, раҳбар кадрларга нисбатан талабчанликнинг пасайтириб юборилганлиги натижасида ана шундай жиноятларни қилган ходимларга нисбатан либералларча муносабатда бўлинганлиги оқибатида бундай ҳол рўй бера олди.

Н. С. Хрушчев. Бу — ё маркcча-ленинча хушёрликни қўлдан бой бериб қўйиш, ёки сусайтириб юборишдир!

И. Р. Раззоқов. Бу—талабчанлик ва принципиалликнинг сусайтириб юборилишидир.

Н. С. Хрушчев. Илова қилиб айтган бу гапларингизга қўшиламан. (Залда жонланиш).

Ўртоқ Раззоқов ўз докладининг охирида Қирғизистон партия ташкилоти ва барча меҳнаткашлари номидан партия Марказий Комитетини ишонтириб айтадики, республика меҳнаткашлари партиянинг XXII съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, 1961 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ҳамма турларини етиштиришни янада кўпайтиришга эришадилар ва бу билан етти йиллик планни муддатидан илгари бажаришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

* * *

Шундан кейин Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Т. Ўлжабоев доклад қилди.

Ўртоқ Т. ЎЛЖАБОЕВ доклади

Ўртоқ Ўлжабоев айтадики, бизнинг партиямиз КПСС Марказий Комитетининг шу Пленумига тайёргарлик кўриш давомида жуда муҳим ҳужжатлар билан — ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг қишлоқ хўжалиги масалалари юзасидан Марказий Комитет Президиумига аталган хати ва унинг шу Пленумда сўзлайдиган нутқининг тезислари билан қуролланган эди. Республикамизнинг партия ташкилоти, дейди у, қишлоқдаги ҳамма ишларимизни кескин суратда янада яхшилаш учун, ҳали яшириниб ётган жуда катта резервларни қидириб топиш ва ишга солиш учун қандай жиддий хулосалар чиқариб олишимиз зарур эканлигини яхши билади.

Шундан кейин докладчи Тожикистонда қишлоқ хўжалик йилининг асосий якунлари тўғрисида гапиради. Ўтган йилнинг об-ҳаво шароити пахтакорлар учун оғир бўлишига қарамай, республика пахта тайёрлаш планини бажарди. Ҳар гектар ердан ўртача ҳисобда 27 центнердан «оқ олтин» олинди. Агротехника прогрессив усулларининг, чигитни квадрат-уялаб экиш ва парвариш қилиш усулининг кенг жорий қилиниши, дейди ўртоқ Ўлжабоев, ана шу натижаларга эришиш учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди. Трактор-далачилик бригадалари ва комплекс механизациялашган бригадаларнинг бу соҳадаги хизмати каттадир. Меҳнатни ташкил этишнинг ана шу формаси жуда яхши натижа берди ва пахтачиликда асосий форма бўлиб қолди.

Ўзбекистоннинг машҳур механизатори Турсуной Охунованинг ташаббуси республикада кенг ёйилди. Колхозчи хотин-қизлардан 137 киши ундан ўрнак олиб, пахта териш машиналарида ишлашдек мураккаб касбни эгаллади. Республикада мавжуд машиналарнинг ҳар бири билан ўрта ҳисобда 50 тоннадан пахта терилди.

Пахтанинг таннархини камайтириш соҳасидаги ишлар давом эттирилмоқда. Ғўзани парвариш қилишда қўл меҳнатини суриб чиқариш ҳисобигагина 600 мингдан кўпроқ киши-куни иқтисод қилинди. Пахтани қоп-қанорсиз ташиш оммавий тус олди. Бу эса, бир миллион метр қоп-қанорбоп мата, 60 тонна каноп ип, 350 минг киши-кунини тежаш имконини берди, умуман натижада 10 миллион сўмдан кўпроқ фойда олинди.

Шу муносабат билан докладчи пахтани тозалаш ва қуритиш учун колхоз ва совхозларда ишлаб чиқариш базаси вужудга келтириб, пахтани даладан қоп-қанорсиз тўғридан-тўғри пахта заводларига етказиб бериш учун пахта тайёрлаш системасини тубдан ўзгартириш зарур эканлиги тўғрисидаги масалани кўтаради.

Докладда яна айтиладики, республика давлатга гўшт, жун, тухум, қоракўл тери, пилла сотиш юзасидан олган социалистик мажбуриятини, шунингдек сут тайёрлаш планини бажарди. Давлатга планда кўрсатилганидан 30 процент кўп гўшт, бир ярим баравар кўп сут, 1,4 баравар кўп тухум сотилди. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашнинг кўпайтирилиши билан бирга, чорва молларнинг ҳамма турлари ҳам тобора ортди.

Аввало маккажўхори майдонларини кенгайтириш ҳисобига мустаҳкам ем-хашак базасини вужудга келтириш соҳасида анча иш қилинди. Ўтган йили республикада 1959 йилдагига нисбатан 20 процент кўп дағал хашак ва 25 процент кўп силос тайёрланди.

Докладчи айтадики, пахтачиликни ривожлантиришда, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда эришилган бирмунча муваффақиятлар партия ташкилотлари жанговарлик қобилиятининг оширилганлиги натижаси, хўжалик қурилишига партия раҳбарлиги форма ва методларини янада такомиллаштириш, ишлаб чиқаришнинг ҳал қилувчи участкаларини яхши тайёргарлиги бўлган ва сиёсий жиҳатдан етук кадрлар билан мустаҳкамлаш натижасидир. Масалан, колхоз раислари ва раис ўринбосарларининг қарийб ярми, колхоз ва совхозлардаги бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг 65 проценти олий ва ўрта маълумотлидир.

Ўртоқ Ўлжабоев республика қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришдаги жуда катта имкониятларидан ҳали яхши фойдаланмаётганлигини таъкидлаб, бундай деди: ҳозирги вақтда Тожикистонда етти йилликнинг қолган даврига тааллуқли контроль рақамлар қайтадан кўриб чиқилди ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтиришни кўзда тутган амалий тадбирлар ишлаб чиқилди. Масалан, 1965 йилда пахта етиштиришни етти йиллик планда мўлжалланган 591 минг тонна ўрнига 680 минг тоннага етказиш кўзда тутилади. Етти йиллик планнинг давлатга гўшт сотиш ҳақидаги топшириғини 1964 йилда, сут ва тухум сотиш ҳақидаги топшириғини эса 1963 йилда бажариш мўлжалланди.

Ўртоқ Ўлжабоев ўз докладида Норак ГЭСи қурилиши билан боғлиқ бўлган проблемаларга алоҳида тўхталиб ўтди. Бу гидроузелнинг қурилиши, дейди у, Тожикистондагина эмас, балки Ўрта Осиёнинг бошқа республикаларида ҳам пахтачиликни ривожлантиришда янги давр очади. Бу гидроузел электр энергияси ишлаб чиқаришни кўпайтирибгина қолмай, балки суғориладиган ерларни янада кенгайтириш имкониятини ҳам туғдириб беради. Тожикистоннинг бир ўзигина пахта етиштиришни 1 миллион тоннага етказиш, гўшт етиштиришни 2,3 баравар, сут етиштиришни 2,5 баравар, мева ва узум, шунингдек сабзавот, полиз экинлари, шоли етиштиришни 9 баравар кўпайтириш имконига эга бўлади.

Ўртоқ Ўлжабоев партия Марказий Комитетининг Пленумини ишонтириб айтадики, тожик халқи, партиямизнинг пролетар интернационализми руҳида тарбияланган содиқ отрядларидан бири республика партия ташкилоти Марказий Комитет Пленуми томонидан қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажариш учун ҳамма чораларни кўрадилар.

1961 ЙИЛДА ЧИГИТ, МАККАЖЎХОРИ ВА ОҚЖЎХОРИНИ КВАДРАТ-УЯЛАБ ЭКИШ ТЎҒРИСИДА

ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МИНИСТРЛИГИНИНГ ТАДБИРЛАРИ

1960 йилда республикада чигитни квадрат-уялаб экишни янада ривожлантириш соҳасида анча ишлар қилинди. 967 минг гектар ерга режа сими тортиб, квадрат-уялаб чигит экилди. Бу — чигитни шу усулда экиш юзасидан планда белгиланганидан 101 минг гектар, аввалги йилда экилганидан 257 минг гектар кўпдир. Республикада барча пахта майдонининг 71 процентига, Хоразм ва Андижон областларида эса 75—79 процентига режа сими тортиб чигит экилди. Уруғликни уяларга белгиланган миқдорда ташлаб кетадиган сеялкалар билан 53.6 минг гектар ерга чигит экилди.

Кўпгина илғор районларда, колхоз ва совхозларда, трактор-далачилик бригадаларининг кўпчилигида пахта майдонининг деярли ҳаммасига чигит квадрат-уялаб экилди.

Колхоз ва совхозлар аниқ квадратлар ҳосил қилишни ўзлаштирдилар. Режа сими тортиб экилган майдонларнинг деярли ҳаммасида ғўза икки томонлама парвариш қилинди. Чигитни диаметрли кўчма қозиқлар ёрдамида режа симини диогональ-механик тарзда кўчириб экиш усули кенг кўламда ўтказилди.

Чигитни квадрат-уялаб экиш усули ривожлантирилганлиги 1959 йилга нисбатан 14 минг тонна — ҳар гектар ерда ўртача 10 килограммдан уруғликни тежаб қолиш имконини берди.

Кўпгина колхоз, совхоз ва районлар чигитни квадрат-уялаб экиш, ғўза қатор ораларини икки томонлама ишлаш усулларининг афзалликларидан ишбилармонлик билан фойдаланиб, кўкламда об-ҳавонинг ноқулай келиши, сув танқислиги туфайли юз берган қийинчиликларни мардонавор енга олдилар, оз меҳнат ва маблағ сарфлаганлари ҳолда пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ана шуларни эътиборга олиб, етти йилликнинг учинчи йилида пахта, маккажўхори ва чопиқ қилинадиган бошқа экинларнинг маҳсулотларини етиштиришни кўпайтириш юзасидан олинган мажбуриятнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлашда асосий омил бўлган квадрат-уялаб экиш усулини янада кенгайтиришни ҳамда такомиллаштиришни мақбул деб ҳисоблайди ҳамда Қорақалпоғистон АССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, область қишлоқ хўжалик бошқармаларига, район қишлоқ хўжалик инспекцияларига, колхоз, совхоз ва РТСларнинг раҳбарларига ва мутахассисларига 1961 йилда пахта, маккажўхори, оқжўхори майдонларининг мумкин қадар ҳаммасига экинни режа сими тортиб квадрат-уялаб экишни, шу йўл билан экишнинг юқори сифатли ва энг яхши муддатларда ўтказилишини, уруғликнинг яхши тайёрланган ерга экилишини таъминлашни тавсия қилди, токи уруғлик ҳамма жойда текис униб чиқсин, экин нормал қалинликда бўлсин.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1961 йилги планига ва область ташкилотларининг таклифига асосан бир миллион 50 минг гектар ерга чигитни квадрат-уялаб, шу жумладан 250 минг гектар ерга уруғликни белгиланган миқдорда ташлаб кетадиган сеялкалар билан экиш, бир миллион 260 минг гектар ердаги ғўза қатор ораларини узунасига-кўндалангига парвариш қилиш белгиланди.

Ҳар бир колхоз ва совхозда чигит уяларга белгиланган миқдорда экиладиган майдонларни аниқлашда хўжаликларнинг бу соҳадаги тажрибаси, деҳқончилик маданиятининг даражаси, тупроқ шароити, ернинг рельефи ва аниқ квадратлар ҳосил қилиш ҳамда туксизлантирилган чигитнинг текис униб чиқишига имкон берадиган бошқа омиллар ҳисобга олиниши керак.

Диаметрли кўчма қозиқлар ёрдамида режа симини диогональ-механик тарзда кўчириб 528 минг гектар ерга квадрат-уялаб чигит экиш белгиланди. Қолган майдонларга чигит иккита контроль чизиқ ёрдамида ёки Охунбобоев районидаги «Партия XIX съезди» колхозининг тажрибаси асосида экилиши лозим.

190 минг гектар ерга маккажўхори ва оқжўхорини квадрат-уялаб экишга қарор берилди, бунда чигит экиш бошлангунча «СТВХ-4» сеялкасидан кенг кўламда фойдаланиш кўзда тутилади.

Квадрат-уялаб экишни муваффақиятли ўтказиш мақсадида Қорақалпоғистон АССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, область қишлоқ хўжалик бошқармаларига, район қишлоқ хўжалик инспекцияларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига режа сими тортиб квадрат-уялаб чигит, маккажўхори оқжўхори экиладиган майдонларни ажратишни 20 февралгача тугаллаш, бу майдонларнинг ҳаммасини текислаш, тут дарахтларини ер четларига кўчириб ўтказиш ва карталарни йириклаштириш ишларини дарҳол кучайтириб юбориш, квадрат-уялаб экиш учун ажратилган майдонларнинг шўрини биринчи навбатда ювишни ва яхоб беришни ташкил этиш, шўри ювилган участкаларда тузнинг яхши йўқотилишига, намнинг етарли тўпланишига эришиш, шунингдек тупроқнинг экиш олдидан ўз вақтида ва юқори сифатли тайёрланишини таъминлаш вазифалари топширилди.

Чигитни уяларга белгиланган миқдорда экиш усулини ўзлаштириш пахтачиликда техникани тараққий эттиришнинг муҳим шартларидан биридир. Шунинг учун ҳам чигитни уяларга белгиланган миқдорда экишга тайёргарлик ишларига алоҳида эътибор бериш, ишнинг сифати устидан қаттиқ контроль ўрнатиш зарур. Чигит яхши тайёрланган ерларга шундай муддатда экилсинки, ҳар бир уядаги уруғ экиш давригача тўпланган нам ҳисобига униб чиқсин.

Қорақалпоғистон АССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, область қишлоқ хўжалик бошқармалари, район қишлоқ хўжалик инспекциялари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари 25 январгача квадрат-уялаб экадиган ҳар бир агрегатнинг тажрибали тракторчилар (агрегат бошлиғи), сеялкачилар, контролёрлар ва экипажнинг бошқа аъзолари билан комплектланишига эришишлари лозим. Бу ходимларни илгари чигитни квадрат-уялаб экишда ишлаган механизаторлар, колхозчилар ва совхозларнинг ишчилари, шунингдек 7-10 синф маълумотига эга бўлган комсомоллар ҳамда қишлоқ ёшлари орасидан танлаб олиш керак. Ҳар бир агрегатнинг шахсий состави колхоз правлениеларининг қарори ёки совхоз директорларининг буйруғи билан тасдиқланиши лозим.

Республикада квадрат-уялаб экадиган сеялкалар учун қуйидагича, яъни чигит экадиган сеялкаларда ишлаш учун 94 минг 752 механизатор, маккажўхори ва оқжўхори экиш учун 11 минг 750 киши, уруғликни уяларга белгиланган миқдорда ташлаб кетадиган сеялкаларда ишлаш учун 16 минг 992 киши бўлиши талаб қилинади.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги «СТВХ-4» сеялкаларида ишлаш учун кадрлар тайёрлайдиган курслар ва семинарлар ўтказишнинг тартибини ва муддатини белгилади. Совхоз ва РТС ларнинг директорлари, бош инженерлари, бош агрономлари район қишлоқ хўжалик инспекцияларининг бошлиқлари билан область марказларида январда икки-уч кунлик семинар, колхоз раислари, правление аъзолари, агрономлари, совхозларнинг бўлим бошқарувчилари агрономлари, механиклари ва бошқа активлар билан, далачилик ва трактор-далачилик бригадаларининг бошлиқлари билан 15 февралгача РТС ва совхозлар ҳузурида семинарлар; чопиқ тракторларининг тракторчилари, чигитни уяларга белгиланган миқдорда экадиган агрегатларнинг шахсий состави билан РТС ва совхозлар ҳузурида 10 мартгача 5-10 кунлик курс ташкил этилади.

Квадрат-уялаб экиш агрегатларининг шахсий состави билан бўладиган машғулотлар агрономлар ва механизаторларнинг раҳбарлиги остида 1961 йил февраль-март ойларида ўтказилиши лозим. Бунда экиш агрегатлари аъзоларининг динамометр билан жиҳозланган кўчма қозиқлар ёрдамида чигит экиш усулини яхши ўрганиб олишларига, аниқ квадратлар ҳосил қилишда малака орттиришларига, квадрат-уялаб экиш усталарининг тажрибасини кенг оммалаштиришга алоҳида эътибор бериш керак.

Курсларда машғулотлар тамом бўлганидан кейин тракторчилар ва уруғликни уяларга белгиланган миқдорда ташлаб кетадиган сеялкаларда ишлайдиган агрегатларнинг ҳамма шахсий состави комиссиялар томонидан аттестациядан ўтказилиши, уларга бундай сеялкаларда ишлаш ҳуқуқи берилганлиги ҳақида гувоҳномалар топширилиши зарур. Ана шундай гувоҳнома олган кишилардан экиш даврида бошқа ҳар қандай ишларда фойдаланиш тақиқланади.

Колхозларнинг правлениеларига экиш агрегатларининг шахсий составини тайёрлайдиган курсларга юбориладиган ҳар бир колхозчига кунига биттадан меҳнат куни, совхозларнинг директорларига курсларда ўқиётган совхоз ишчиларига тариф ставкасининг III категория ва 6-разряди бўйича ҳақ тўлаш тавсия қилинди.

Квадрат-уялаб экиш агрегатларининг ходимларига ҳақ тўлашда республика колхоз ва совхозларида 1960 йилда қўлланилган тартиб сақланиб қолинади.

Қорақалпоғистон АССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, область қишлоқ хўжалик бошқармалари, район қишлоқ хўжалик инспекциялари, РТСларнинг директорлари экинларни жойлаштириш схемасини ҳисобга олган ҳолда чигит, маккажўхори ва оқжўхори экиш ва бу экинларнинг қатор ораларини ишлаш учун чопиқ тракторлари, сеялкалар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарига бўлган эҳтиёжни аниқлашда ҳар бир колхоз ва совхозга ёрдам беришлари зарур.

Давлат техника назорати инспекторлари квадрат-уялаб экадиган сеялкаларнинг, культиваторларнинг, ротацион юлдузчаларнинг, ишчи органларининг ва бошқа қисмларининг аҳволини аниқлашлари, шунингдек қишлоқ хўжалик машиналарида аниқланган камчиликларни бартараф этишда, техника ремонтини ва тайёрлаш ишларини тўғри ташкил қилишда колхозларга ёрдам беришлари шарт.

РТС устахоналарида ва совхозларнинг марказий устахоналарида ҳамма режа симларини, шунингдек кўчма қозиқлар ва динамометрларнинг ремонтини, регулировкасини текшириш ҳамда синашни пайсалга солмай дарҳол ўтказиш зарур.

Барча техникани экишга ва экинларнинг қатор ораларини ишлашга сифатли тайёрлаш 1961 йил 1 мартгача ҳамма жойда тамомланиши зарур.

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг 1961 йилда чигит, маккажўхори ва оқжўхорини квадрат-уялаб экиш юзасидан область ташкилотлари билан келишиб тузилган тадбирларини маъқулладилар.

Область ва район партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари квадрат-уялаб экишга тайёргарлик кўришда ва уни муваффақиятли ўтказишда колхоз ва совхозларга зарур ёрдамни кўрсатишлари керак. Экиш агрегатларининг шахсий состави район партия комитетлари томонидан тасдиқланиши лозим.

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгашига Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг заказига мувофиқ квадрат-уялаб экишнинг қабул қилинган схемасига асосан чигит экадиган сеялкаларни қайта жиҳозлаш учун режа симининг зарур миқдоридаги комплектини, узелларни ва деталларни 1961 йил 1 кварталда тайёрлаб бериш вазифаси юклатилди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика, область ва район газеталарининг редакцияларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги радио эшиттириш ва телевидение комитетига квадрат-уялаб экишга тайёргарлик кўриш ва экишнинг боришини, бу соҳадаги илғор тажрибаларни, мутахассисларнинг ҳамда олимларнинг маслаҳатларини матбуотда ва радио ҳамда телевидение орқали кенг ёритиш вазифасини топширди

Қаҳрамоннинг дугоналари

Олтиариқ район, Файзиобод қишлоқ Советидаги «Ленинград» колхозининг сут соғувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Майхонча Сайфуддинова ўтган йили 10 бош сигирнинг ҳар биридан 6042 килограммдан сут соғиб олди.

Майхончанинг дугоналари ҳам сут етиштиришни 1959 йилдагидан анча кўпайтирдилар. Сорахон Қорабоева ҳар сигирдан 3565 килограммдан сут олишга муваффақ бўлди. О. Қурбонова, Н. Солиева ўртоқлар ҳам ўз қарамоғидаги ҳар сигирдан 3 минг килограммга етказиб сут олдилар.

Колхоз сут соғувчилари бу йил ҳар бош сигирдан олинадиган сутни ўртача 500 килограмм кўпайтиришга аҳд қилдилар.

Ҳ. ИБРОҲИМОВ.

Етти йилликнинг жадал суръатлари

Қўқондаги пайпоқ-йигирув комбинатининг коллективи КПСС Марказий Комитети Пленумига яхши совға тайёрлади. Бу коллектив Фарғона водийсидаги корхоналар орасида биринчи бўлиб 1965 йил учун мўлжалланган ишлаб чиқариш даражасидан ўзиб кетди. Ҳозирги вақтда қўқонлик трикотажчилар кунига икки минг жуфт пайпоқ буюмлари тўқиб чиқармоқдалар. Бу муваффақиятга корхонани реконструкция қилиш ва техника жиҳатидан қайта ускуналаш натижасида эришилди. Ўтган йилнинг ўзидагина комбинатда уч юздан кўпроқ автомат станоклар монтаж қилиниб, иккита конвейер линия ишга туширилди. Новаторларнинг кучи билан ишлаб турган машиналардан қарийб уч юзтаси такомиллаштирилди. (ЎзТАГ)

ЧЎЧҚАБОҚАРЛАРНИНГ РЕСПУБЛИКА КЕНГАШИ ОЛДИДАН

ЯНГИ КАСБДА

Раис ветеринария врачи Сарсонбой Дўскеновнинг аризасини ўқидию, ҳанг-манг бўлиб қолди. Ўз аризасининг тақдирини кутиб турган Сарсонбойга қаради:

— Янги касб орттираман, дегин?

— Янги касб эмас, Эшонжон ака. Зоотехникнинг қўлидан чўчқабоқарлик келмайди дейсизми. Мана кўрасиз. Жўра Султоновчасига ишлайман.

Правление раиси Эшонжон Шамсиев Сарсонбойнинг сўзларини эшитди-да, иккиланмай аризага қўл қўйди. У зоотехникнинг ғайратига ишонар, унинг қўлида чўчқачилик фермаси ривожланишига имони комил эди.

Бу воқеа ўтган йилнинг декабрь ойи бошларида бўлган эди. Эртасига Энгельс номли колхозда Жўра Султоновнинг издоши чиқибди деган гап тарқалди. Сарсонбойнинг янги ишга ўтганини эшитган колхозчилар «мол доктори ҳамма ишни эплайди, Жўра Султоновга тенглашса-тенглашгудек, беллашса-беллашгудек», дейишди.

Ҳозир Сарсонбой Дўскенов 210 бош чўчқани бир ўзи парвариш қилмоқда. Шулардан 20 таси она чўчқадир. Сарсонбой дастлабки кунданоқ фермада тартиб ўрнатди. Чўчқахона озода бўлиб қолди. Ўзи зоотехник эмасми, ҳайвонларнинг «тили»ни яхши билади. Илғорлар тажрибасини қўлланиб, ҳар она чўчқадан 27 тадан бола олишга сўз берди у.

Сарсонбой гўштга топшириладиган чўчқаларни алоҳида ажратиб боқяпти. Ҳар бир чўчқага бедадан ташқари 500 грамм кепак, 500 грамм арпа уни, кунжара беради. У қабул қилиб олганда, гўштга топшириш учун ажратилган 150 бош чўчқанинг ҳар бири 50 килограмм нари-берисида эди. Улар семириб, сағриси йилтиллаб қолди. Ҳар бирининг вазни 70-80 килограмм келади. Меҳнатсевар Сарсонбой Дўскеновнинг янги касбда кўпроқ фойда келтириши турган гап. Унга муваффақият тилаймиз.

Т. ИМОМОВ.

Чиноз райони.

Сиз расмда кўриб турган ерларга бирон марта ҳам экин экилмаган. Бу ерлар кучли техника ёрдамида ўзлаштириляпти. Пахтакорлар ана шу майдонларда бу йил биринчи марта «оқ олтин» етиштирадилар. Бунинг учун ерлар яхшилаб текисланиши керак. Тошкент областидаги «Малик» совхози шу йилнинг ўзида 100 гектар янги ер очиб экин майдонига қўшади. СУРАТДА: бўлажак пахта майдонлари текисланмоқда.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Фарғона уй қуриш комбинатида монтаж ишларини бажараётган электр пайвандчи Фоим Исломов XXII съезд шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, смена топшириғини 150-160 процент бажармоқда.
СУРАТДА: Фоим ИСЛОМОВ.
Г. Бойко фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

АНДИЖОН ОБЛАСТИДА

4 миллион сўм ёрдам

Пахтаобод район социал-таъминот бўлими ўтган йили кўп болали оналарга ва инвалидларга 3 миллион 810 минг сўм нафақа ҳамда пенсия тўлади. Бунга колхозлар томонидан берилган ёрдамлар қўшилса, 4 миллион сўмдан ортади.

Ҳозир район бўйича 2813 кўп болали она ва 200 дан ортиқ кекса колхозчи нафақа ҳамда пенсия олмоқда.

Ишчилар учун

«Ферганаводстрой» трестига қарашли 7-қурилиш-монтаж конторасы жойлашган территорияда ишчилар посёлкаси қад кўтармоқда. Кейинги 2 йил ичида бу ерда 2500 квадрат метр уй-жой, ясли, клуб, магазин, ошхона, ҳаммом қурилди. Янги йил арафасида яна умумий сатҳи 1146 квадрат метр бўлган 7 та уй-жой биноси фойдаланишга топширилди. Посёлка аҳолисидан 45 киши якка тартибда уй қуриб олди. Ҳамма хонадон электрлаштирилган.

Атеистлар семинари

Наманган шаҳрида атеистлар семинари ўтказилди. Область партия комитети ташкил қилган семинарда турли темаларда 20 дан ортиқ лекция тингланди.

Лутфулла МАҲМУДОВ.

ФАРОВОНЛИК ЙЎЛИДА

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ СОВЕТИ ПЛЕНУМИДАН

Мамлакатимизда қилинадиган ҳар бир иш, қуриладиган ҳар бир тадбир инсонни деб, унинг бахт-саодатини деб амалга оширилади. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг халқ манфаатларидан бошқа манфаати йўқ. Шунинг учун ҳам халқ фаровонлигини таъминлаш унинг энг муҳим вазифаси бўлиб келмоқда. Шунинг учун ҳам партиямиз амалга ошираётган барча тадбирлар меҳнаткашларнинг турмуш шароитини тобора яхшилашга қаратилмоқда.

Партия ва ҳукумат кўрсатмалари қандай амалга ошириляпти, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ва савдо хизматини янада яхшилаш учун зарур бўлган барча имкониятлардан тўлиқ фойдаланиляптими? Республика касаба союзлари Советининг яқинда Тошкентда ўтказилган кенгайтирилган пленуми шу масалани атрофлича муҳокама қилди. Пленумда Ўзбекистон савдо министри А. А. Саримсоқов, «Ўзбекбирлашув» правлениесининг раиси Х. Ю. Юнусов, республика Министрлар Совети ҳузуридаги маҳаллий саноат бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Ф. К. Катишев КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети қарорларини бажариш соҳасида қилинган ишлар ҳақида доклад қилдилар.

Республикамизда аҳолига савдо хизмати кўрсатиш йилдан-йилга яхшиланмоқда. Магазин, ошхона, ремонт устахоналарида аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилаш юзасидан кўпгина тадбирлар амалга оширилмоқда. Аҳолига товар сотиш бир йил ичида 1 миллиард 633 миллион сўм ошди.

Бироқ шу билан бирга ўз вазифаларини аъло бажараётган савдо ташкилотлари ва маиший корхоналар қаторида ҳали бу соҳада ортда қолаётганлар ҳам йўқ эмас. Савдо корхоналаримизда ҳаёт талабларига, харидорлар талабига эътибор бермаётган кишилар ҳали йўқ эмас.

РАҚАМЛАРГА КЎЗ ТАШЛАГАНДА

Докладчилар келтирган рақамларга қараганда, магазин, ошхона ва устахоналарда иш чакки эмас. Шу билан бирга магазин, ошхона ва устахоналар ҳам кун сайин кўпайиб боряпти. Дарҳақиқат, пленумда кўрсатилишича, магазин, дўкон, буфет, ошхона, устахоналар бирмунча кўпайди. Савдо шохобчаларини кўпайтириш юзасидан белгиланган план бирмунча ошиғи билан бажарилган. Аммо, план қандай қилиб ошиғи билан бажарилган. Пленумда кўрсатилишича асосан майда савдо шохобчалари ҳисобига бажарилган. Планлаштирилган йирик савдо объектлари учун бинолар қуриш ишлари қандай боряпти? Маълум бўлишича, Самарқанд ва Фарғонада холодильник, Тошкентда бешта икки қаватли магазин биноси ва сабзавот комбинати, Самарқандда етти магазин ва Қўқонда болалар дунёси магазини, Наманганда мебель магазини, Андижонда сабзавот сақлайдиган йирик бино, шунингдек Бухоро, Сурхондарёда ҳам ўтган йил қурилиши лозим бўлган бинолар ҳозиргача қуриб битказилмаган. Матлубот жамияти бўйича қилинадиган ишлар ҳам ўлда-жўлда. 70 холодильник, 24 новвойхона, 14 та савдо базаси, 15 ошхона, 29 устахона фойдаланишга топширилмай қолган.

Савдо ташкилотларида савдо шохобчаларини қандай қилиб ва қаерларга қуриш тўғрисида сира ўйланмайди. Шунингдек, шаҳар чеккаларида, ишчилар посёлкаларида, янги қурилаётган массивларда магазин, дўкон, ошхоналарнинг камчилигига эътиборсизлик билан қаралмоқда. Пленумда шундай факт келтирилди: Бухорода қурилаётган жуда катта уй-жой массивида фақат битта озиқ-овқат магазини ишлаб турибди. Самарқанддаги бир неча минг киши истиқомат қилаётган йирик уй-жой массивида ҳам аҳвол худди шундай. Бу ерда аҳолига фақат битта озиқ-овқат ва саноат моллари магазини хизмат қиляпти. Тошкентдаги саноат корхоналарининг тўртдан бирида ошхона йўқ. 900 бўлимдан иборат 140 совхозда атиги 250 га яқин ошхона бор. Матлубот кооперацияси эса бунга эътибор бермаётир.

Ошхоналарда аҳолига хизмат кўрсатиш даражаси кўнгилдагидек эмас. Жуда кўп савдо ташкилотлари рақамларгагина эътибор берадилар-у, ҳақиқий аҳволни синчиклаб ўрганмайдилар. Маълумотларга назар ташлаганингизда бизда ошхоналар тармоғи кенгаяётгандай бўлиб туйилади. Бироқ, ҳақиқий аҳвол билан чуқурроқ танишганда ўзга манзарани кўрасиз. Масалан, Сурхондарё областини олиб қарайлик: ўтган йили бу ерда 2625 киши сиғадиган 77 умумий овқатланиш корхонаси ташкил этиш керак эди. Ҳозир область савдо ташкилотларининг раҳбарлари 192 та умумий овқатланиш корхонаси очиб, планни ортиғи билан бажардик деб мақтанишиб юришибди. Юзаки қараганда, ҳамма иш жойида. План 2,5 баравар ортиғи билан бажарилган. Ҳақиқий аҳволга назар ташлаганда эса, областдаги ошхоналарда ҳаммаси бўлиб 80 ўрингина кўпайганлиги маълум бўлган. Хўш, нега шундай бўлди? Бунинг сабаби шуки, 1-2 стол сиғадиган кичкина биноларни ҳам янги корхоналар қаторига киритилган.

Меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатадиган корхоналарнинг жойлаштирилишига ҳам кўпинча бефарқ қаралади. Чунончи, Сурхондарёдаги 22 райондан 15 тасида мебелларни ремонт қиладиган устахона, 5 районда эса оёқ кийими тикадиган ва ремонт қиладиган устахона йўқ.

Газли разведка экспедицияси касаба союзлари комитетининг раиси Н. П. Котельникова савдо ва маданий хизмат кўрсатиш масалалари билан шуғулланадиган ташкилотларни қаттиқ танқид қилди.

— Дашт-биёбонда, — деди у, — ажойиб шаҳарча — Газли қад кўтарди. Бироқ ана шундай ажойиб шаҳарчада костюм ёки кўйлак тиктирадиган биронта устахонанинг йўқлиги ҳаммамизни ғаажжублантиряпти. Якка-ю-ягона сартарошхона ҳам фақат эркакларга хизмат қилади.

Пленумда савдо ташкилотларининг кўпгина камчиликлари ҳақида гапирилди. Кўпгина магазинларда, айниқса қишлоқ жойларида харидорларга керакли товарлар етишмайди. Чунончи, Тўрақўрғон районидаги савдо шохобчаларини текширганда шу нарса аниқландики, 50 магазинда аҳоли ишлатадиган энг зарур маҳсулотлардан кўпи йўқ. Ваҳоланки, бундай маҳсулотлар савдо базалари омборларида истаганингизча топилади ва бу маҳсулотларнинг айрим магазинларда йўқлигига аҳоли талабини эътиборга олмайдиган айрим савдо ташкилотлари раҳбарлари айблидир.

Бундай фактлар умумий овқатланиш корхоналарида ҳам содир бўляпти. Кўпгина ошхоналарда овқатлар хили белгиланган миқдорда бўлмайди.

Фарғона область касаба союзлари Советининг раиси Ф. Пошшаев, Самарқанддаги механика заводининг мастери Н. М. Белоусов, «Таштрансмаш» заводи касаба союз комитетининг раиси А. Д. Филоненко ва бошқа ўртоқлар ошхоналарда аҳолига хизмат кўрсатишни намунали йўлга қўйиш учун мавжуд резерв ва имкониятлардан фойдаланилмаётганига тўхталдилар.

Кўпинча, хўжалик ва касаба союз ходимлари айрим ошхоналардаги савдо маданиятига ва озодаликка эътибор бермайдилар. Қўқон суперфосфат заводидаги ошхона ноқулай, неча йиллардан буён ремонт қилинмаган бинога жойлашган. Ошхона кўпинча ифлос. Бунинг устига ишчилар айни танаффусга чиққан вақтида идиш-товоқ етишмаслиги орқасида узоқ кутиб қолишади.

Пленумда касаба союз ташкилотлари хўжалик раҳбарлари билан биргаликда барча завод, фабрика, қурилиш ва совхозларда, ишчи посёлкаларида яқин фурсат ичида ошхона, буфет ҳамда магазинлар, аҳолига маиший хизмат кўрсатадиган комбинатлар очишлари зарурлиги кўрсатиб ўтилди.

Пленумда аҳолига хизмат кўрсатиш маданиятини кескин равишда ошириш зарурлиги, айрим савдо ташкилотларидаги ва маиший хизмат кўрсатиш корхоналаридаги шармандали ҳолларга кескин зарба бериш зарурлиги алоҳида таъкидланди.

Касаба союз ташкилотлари магазинлар, база, склад, ошхона, коммунал-маиший корхоналар иши устидан жамоат контролини ўрнатиши зарур. Шундагина магазинлар, ошхоналар ва маиший хизмат кўрсатиш корхоналаридаги нуқсонларни тугатиш мумкин бўлади.

КАСАБА СОЮЗЛАРНИНГ МУҲИМ ВАЗИФАЛАРИ

Аҳолига савдо ва маиший хизматни янада яхшилашга доимий ғамхўрлик қилиш барча касаба союз ташкилотларининг муҳим бурчидир. Зотан бу — халқ моддий фаровонлигини оширишнинг ажралмас бир қисмидир.

Жуда кўп бошланғич касаба союз ташкилотлари, совет ва комитетлари савдо, умумий овқатланиш ва меҳнаткашларга маиший хизмат кўрсатишдаги камчиликларни тугатиш учун актив ёрдам бермоқдалар. Чунончи, Самарқанд областида 2 мингга яқин жамоат контролерлари мавжуд. Бироқ, ҳамма касаба союз ташкилотлари ҳам шундай қиляпти деб бўлмайди.

Республикадаги касаба союз ташкилотларида ҳаммаси бўлиб 25 мингдан ортиқ жамоат назоратчиси бор. Агар улар билан вақт-вақтида кенгашлар ўтказиб турилса, уларнинг ишига ҳар томонлама ёрдам берилса, шу катта активга таяниб, кўп ишларни амалга ошириш мумкин бўлур эди. Афсуски, ана шу катта активдан кўп жойларда фойдаланилмаётир. Бухоро областида 1330 жамоат назоратчиси ва 9 жамоат комиссияси бор. Аммо, область касаба союз Совети жамоатчиликнинг ана шу катта кучидан фойдаланмаяпти. 1960 йил давомида область касаба союз Совети савдо ишлари, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш масалаларига доир биронта масала муҳокама қилмаганини бунинг ёрқин далилидир.

Пленумда касаба союз Советлари, республика ва область комитетларининг ходимлари бошланғич касаба союз ташкилотлари фаолиятини атрофлича ўрганмаётганини, илғорлар тажрибасини оммалаштирмаётгани кўрсатиб ўтилди.

Пленумда Ўзбекистон касаба союзлари Совети, унинг президиуми ва бўлимлари савдо, умумий овқатланиш, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш масалалари билан етарли шуғулланмаётганликлари кўрсатилди.

Пленумда, шунингдек, давлат савдоси ва матлубот кооперацияси касаба союзлари республика комитетининг раиси Н. Аҳмедов, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгаши раисининг ўринбосари Г. А. Винокуров, Ингичка кон бошқармаси смена бошлиғи А. Худойқулов, Нукус шаҳар матлубот жамияти правлениесининг раиси Н. Эшматов ва бошқалар ҳам сўзга чиқдилар.

Пленумда Ўзбекистон касаба союзлари Советининг раиси С. Н. Нуриддинов нутқ сўзлади.

Пленумда қабул қилинган қарорда Ўзбекистон касаба союзлари Совети меҳнаткашларга савдо ва маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилаш тадбирлари белгиланди.

Пленум ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. А. Абдураззоқов қатнашди.

САНЪАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

ҲАМЗА ЮБИЛЕЙИГА

Ўзбекистон ССР Рассомлар союзи Ҳамза юбилейига тайёргарлик кўряпти. Рассом ва ҳайкалтарошлардан А. Абдуллаев «Ҳамза» портретини, Д. М. Милеев «Ҳамза» ҳайкалини К. П. Чепраков «Ҳамзаобод» манзарасини, Е. И. Владимиров ҳамда В. И. Евенколар шоирнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган қатор асарларини яратдилар. В. А. Фадеев «Поэзия кечаси», Н. Қўзибоев «Ҳамзаободда канал қурилиши» каби асарлар устида қизғин иш олиб боряптилар.

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Тошкентдаги Охунбобоев номли Маданият уйида ташкил этилган Халқ театри коллективи «Заҳарли ҳаёт», «Қайнона» ва бошқа пьесаларни томошабинларга манзур қилган эди. Халқ театри аъзолари ўз репертуарларини бойитиб, режиссиёр Ғ. М. Муродов раҳбарлигида драматург Иззат Султоннинг «Имон» драмасини саҳналаштирди.

ЁШ ТОМОШАБИНЛАРГА

Республика ёш томошабинлар театри коллективи Б. Раҳмоновнинг «Нима эксанг шуни ўрасан», Е. Шварцнинг «Бекор ўтган вақт ҳақида эртак» пьесаларини саҳналаштирмоқда.

МУЗЕЙДА ЛЕКТОРИЙ

Республика санъат музейида «Тасвирий санъат асослари» деган темада лекторий ташкил қилиниб, унинг иш плани тузилди. Лекторийда «Тасвирий санъатнинг турлари ва жанрлари», «Расмга қандай муносабатда бўлиш керак» «Декоратив ва амалий санъат» ва бошқа темаларда музейнинг илмий ходимлари лекция ўқишади.

ЯНГИ МУЗИКА АСАРЛАРИ

Ўзбекистон композиторлари янги музика асарлари ёзмоқдалар. Г. Мушель «Кашмир афсонаси», Б. Бровцин «Семург» балетларининг музикаларини яратдилар.

Композиторлардан Пак Ен-Дин, Ғофур Қодиров, Иброҳим Ҳамроевлар янги симфоник асарларини, М. Левиев эса драма учун музика ёзиб тугатмоқда.

К. ХУДОЙБЕРГАНОВ.

ШАХМАТ

ЦЕЙТНОТ ҚУЛ КЕЛЯПТИ

Шахмат бўйича пойтахт биринчилиги учун бўлаётган финал мусобақаларнинг учинчи турида Горев Кондриков устидан, Харламов Полянский устидан, Гофман Қосимов устидан ва Шварцман Курдин устидан ғалаба қилди. Мастерликка кандидатлар Баренбаум — Бирбрагер ва Ҳожибеков — Норкин партиялари дуранг бўлди.

Мусобақанинг тўртинчи турида мусобақа жадвалининг олдида бораётганлардан мастерликка кандидат Харламов ва Шамсиев ўртасидаги учрашув узоқ вақтгача бир мувозанатда давом этди. Харламов устунликка эришиш йўлини ахтариб кўп вақтини бекорга кетказди. Рақибини цейтнот (ўйлаш учун вақтнинг танглиги)га тушаётганлигидан фойдаланиш мақсадида Шамсиев қурбонлар бера бошлади ва позицияни чигаллаштираман — Харламовни адаштираман деб, ўйинининг «пачава»сини чиқариб қўйди. Асоссиз қурбонлар ва доналар манёври натижасида Шамсиев биринчи мағлубиятга учради. Иккинчи турда Харламовнинг цейтнотидан «фойдаланган» Шибанов ҳам ютқазган эди. Кам тажрибали шахматчилар рақиб цейтнотга тушганда ҳовлиқмаслик зарурлигини унутмасликлари лозим.

Шу куни Бирбрагер Норкинни, Шаҳзода Полянскийни, Бударин Курдинни ва Ҳожибеков Гофманни енгди. Қолган партиялар кечиктирилди. Тўрт турдан кейин Харламов 3.5 очко тўплаб, олдинда бормоқда.

М. МУҲИДДИНОВ,
мусобақанинг бош судьяси.

Шу кунларда Лаосда шиддатли жанглар кетяпти. Патет-Лао қўшинлари ва ҳукумат ҳарбий қисмлари исёнчилар армиясига зарба кетидан зарба беряпти. СУРАТДА: Патет-Лао қўшинлари.

Жапан Пресс агентлигининг фотоси.

Санъаткор уста

ТУРЛИ КАСБ КИШИЛАРИ

□ □ □

Марғилонликлар Юсуфжон Маъруфжоновни тўқувчилик касбининг асл устаси деб атайдилар. Дарҳақиқат, бу санъаткор уста ўзининг ярим асрдан ортиқ умрини шойи-атлас тўқишга, унинг янги-янги нусхаларини яратишга, рассомликка бағишлагандир.

Юсуфжон отани баъзан кекса машинасоз деб ҳам йўқлашади. Бунинг ҳам сабаби бор, албатта. У яқин йилларгача косиблар қўлида сақланиб келган ёғоч дўконларни такомиллаштириб берар, то янги автомат тўқув дастгоҳлари яратилгунча ёғоч дўконларнинг оригинал турларини ихтиро қилиб юрарди.

Отахон ва унинг ўғил-қизлари, невара-чеваралари, айниқса ўзи вояга етказган шогирдларидан жуда кўпи ҳозир шаҳардаги «Байналминал» фабрикасида фидокорона меҳнат қилмоқда. Юсуфжон отанинг ўзи эса талай йиллардан бери шу корхонада, ўз фарзандлари, шогирдлари, таниш-билишлари ёнида ижодий меҳнат қилиб уларга ҳунар ўргатмоқда. Корхона маъмурияти унга бинойидек устахона очиб берган. Тўғриси, уни шунчаки бир устахона деб бўлмайди. Отахоннинг ишхонасига кирсангиз ўзингизни бамисоли бир тарихий музейда саёҳат қилиб юргандек ҳис этасиз. Бу ерда ипакчилик саноатининг тарихий ривожланишига оид ғоят кўп ҳаётий лавҳаларни кўриб, ўрганиб чиқасиз.

Уста шойи-атласларнинг янги, оригинал нусхаларини яратади, ёқимли, рангба-ранг, кўзни қамаштирувчи гуллар чизиб беради. Айни вақтда у етук ўймакор-санъаткордир. Агар сиз Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг тарих музейига кирган бўлсангиз, Алишер Навоийнинг ёғочдан ўйиб ишланган барельеф-портретини кўргандирсиз. Республика тасвирий санъат асарлари виставкасида ўймакорлик санъатининг бу яхши намунаси юксак баҳоланган эди.

Шу кунларда Юсуфжон ота Маъруфжонов ўзининг ижодий фаолиятини яна ҳам камолга етказмоқда.

Уста «эски косиблар ҳаёти» деган тема устида ишлаб, Марғилон косибларининг ўтмишдаги оғир ҳаётини ифодаловчи макет яратди. Отахон макетни шу қадар жонли, ҳаётий қилиб тасвирлаганки, уни бутун бошлиқ бир тасвирий асар билан тенглаштириш мумкин.

«Чача» деб аталувчи зах ертўлага қадимий дастгоҳлар ўрнатилган. Силласи қуриган, оғир меҳнат жонига теккан жонсарак косиб чалкаш ипак толаларини тўғрилашга уринади, аммо мадори қуриб, йиқилгундек бўлади. Унинг рўпарасида нурсиз қора чироқ қўланса тутун чиқариб турибди. Ипакни охорлаш учун ишлатиладиган қўпол сопол идиш, бир чеккага уйиб қўйилган хўл тараша Октябрь революциясидан илгариги тўқувчи косиблар ҳаётининг ҳаққоний картинаси ва мазмунини ифодалаб турибди...

Булардан ташқари Юсуфжон ота «Хўжамағиз дашти» мавзуида янги асари устида ишламоқда. Унинг бу иши ҳам ўзининг оригиналлиги, бадиий пишиқлиги билан ажралиб туради. Ёғочга ўйиб солинган тасвирнинг бир томонига қарасангиз қақроқ чўл, дашти-биёбонларнинг қайғули манзараси, иккинчи томонида эса Совет ҳокимияти йилларида бунёд этилган гигант завод ва фабрикалар, социалистик шаҳарларнинг гўзал манзаралари акс этади. Унинг «Эски пиллакашлар» темасида ёғочга ўйиб ишланган тасвири ҳам ҳаётга жуда яқиндир.

— Қўлимга моки, ўймакорлик асбобини олганимдан бери эллик йилдан кўпроқ вақт ўтди. Мен адолатсиз, эл бошига не-не жафоларни солган эски замонни ҳам, халқ бахтини очган, унинг уйига нур, турмушига файз киритган, ишини ундирган янги замонни ҳам кўрдим. Совет ҳукумати кексайиб қолганимда «нари бор» демади, балки ярим асрлик меҳнатимни юқори қадрлаб, қанча-дан-қанча мукофотлар берди ва охири энг юқори даражадаги пенсия белгилади. Қадимда шундай эмасдида, косиб илиги қуриди дегунча ҳеч-кимга керак бўлмай қоларди. Партияга, Совет ҳукуматига минг раҳмат. Яқинда невараларидан бири бу йил кузда партиямизнинг навбатдаги XXII съезди бўлишини айтди. Коммунистик партиямизнинг бундан илгари бўлган съезди ишчи-деҳқонларга катта режаларни чизиб берган эди. Ҳозир бу режалар бирин-кетин амалга ошмоқда. Кузда бўладиган съезд ҳам янги планлар белгилайди, фаровонлик, маъмурчилик келтиради.

Бу Юсуфжон ота Маъруфжонов дилидан чиққан қайноқ сўзлардир...

Ҳ. УСМОНОВ,
инженер.

МАМАТ ОТА ЮЗ БЎРИ ЎЛДИРДИ

«Жийдали» мавзуидаги чўпон Ҳатамовнинг қўй ва эчкиларига бўри тегиб, бир неча эчкини ярадор қилибди» деб овоза тарқади. Бундан хабар топган Мамат ота милтиғини осиб, шу участка томон йўл олди. Орадан икки кун ўтгандан кейин у, катталиги бузоқдай кўк бўрини судраб келиб қолди. Бу ўша эчкиларни ярадор қилган бўри эди.

Мамат ота Ўсаров кўп йиллар колхоз ва совхозларда чўпон бўлиб ишлади. Ҳозир у пенсияга чиққан. Турмушида камчилик йўқ. Лекин суяги меҳнат билан қотган Мамат ота оёғини узатиб, бекор ўтира олмайди. Шунинг учун ҳам у ўғли Абдулла ва бошқа чўпонларга совхоз чорвачилигини ривожлантиришда бевосита ёрдам бераётир. Ота ташаббуси билан қўраларни ремонт қилиш ва ем-хашак тайёрлаш ишларини чўпонларнинг бевосита ўзлари бажардилар. Ҳозир қўзилатиш кампаниясига тайёргарлик ва планни ошириб бажариш учун кураш қизғин.

1-«Оққўрғон» совхози биринчи бўлимининг чўпони довюрак Мамат ота шу чоққача юздан ошиқ бўрини ўлдирди. Ўтган йилнинг ўзидагина у 16 бўрини ўлдирди.

Т. ХУШНАЗАРОВ,
кутубхона мудири.

КУБАГА УРУҒЛИК ЧИГИТ

Наманган шаҳридаги 3/4-пахта тозалаш заводи коллективи шарафли ва масъулиятли заказ олди. Баҳодир Куба Республикасининг пахтакорлари ҳосилдорликда дунёга донги кетган «108-Ф» навли пахта чигитини ўз мамлакатида ўстирмоқчи. Завод ишчилари дўст мамлакатга 14 тонна уруғлик чигит жўнатишга пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Кубага юбориладиган чигит яхши тозаланиб, дориланяпти.

ПЕРУДА КОММУНИСТЛАРГА ҚАРШИ ҚОНУН

НЬЮ-ЙОРК, 13 январь (ТАСС). Юнайтед Пресс Интернейшнл агентлигининг мухбирининг Перудан хабар беришича, Перу президенти Прадо Перу Коммунистик партиясиси фаолиятини тақиқлаш тўғрисида сенат ва миллий конгресс депутатлар палатаси томонидан қабул қилинган қонунни имзолади.

Оппозициячи сиёсий партиялар, парламентдаги озчилик, Перу жамоатчилигининг кенг доиралари коммунистларга қарши чиқарилган қонунга қатъий норозилик билдирдилар. Арекипа меҳнаткашларининг таъсирли касаба союз уюшмаси бу қонуннинг қабул қилинишига қарши норозилик юзасидан умумий забастовка эълон қилишга қарор берди.

ХАММАРШЕЛЬД КОНГОДА

ЛОНДОН, 13 январь. (ТАСС). БМТ бош секретари Хаммаршельд кеча Жанубий Африка Иттифоқидан Нью-Йоркка қайтаётиб, йўлда Леопольдвилда бир оз тўхтаб ўтди.

Аэродромда Хаммаршельд Конгодаги БМТ қўшинлари қўмондонлигининг масъул вакиллари билан кенгаш ўтказди. Рейтер агентлигининг маълумотларига қараганда, Хаммаршельд Конгодаги ўз шахсий вакили Дайял ва БМТ қуролли кучларининг янги қўмондони Маккеоун билан бирга Маноно районидаги вазиятни муҳокама қилди. Бу районда кейинги вақтларда Конго қонуний ҳукуматининг тарафдорлари Луалаба автоном вилоятини тузганлар.

БИРДАМЛИК

ЛОНДОН, 13 январь. (ТАСС). Қозончилар ва кема корпуси ишчилари бирлашган касаба союзининг бош секретари Э. Хилл айтдики, у бошлиқ касаба союз Бельгия металлурглари касаба союзига 30 минг фунт стерлинг миқдоридаги процентсиз қарз беришга қарор қилди.

Англия ва Бельгия кемасозлик корхоналарининг ишчилари ўртасида, деди Хилл, доимо мустаҳкам дўстона муносабатлар бўлган эди ва биз қарз бериш билан Бельгия меҳнаткашларининг курашини қўллаб-қувватлаётганлигимизни билдирамиз.

ХАЛҚАРО БИРДАМЛИК

ЖОН ТАЛВАСАСИДА

Эйзенхауэр ҳукуматининг умри тугай деб қолди. Яна бир неча кундан сўнг Эйзенхауэр — Никсонлар хуржун-халтасини йиғиштириб Оқ уйни тарк этадилар. Ёмоннинг бир қилиғи ортиқ деганларидек улар кетар жафоси қилиб жаҳонга ўт қўймоқчи бўляптилар.

Кейинги кунларда Лаос, Конго, Кубада вазият кескинлашди. Империалистлар худди шу уч районда уруш чақмоғини чақишга уриняптилар. Конгода Мобуту қўлтиғига киряптилар, Лаосда исёнчиларга қурол-яроғ, пул бериб қонуний ҳукуматнинг пайини қирқмоқчи, мамлакатда ҳарбий диктатура ўрнатмоқчилар. Лаосга қарши СЕАТО ишга солинди. Таиланд Лаос сотқинларига ёрдам бера бошлади. Эйзенхауэр ҳукумати жон талвасасида Кубага заҳар сочмоқчи бўлди.

АҚШ империалистлари Лаос ва Конгода фитна уюштириш билан бирга Куба «масаласини ҳал қилишга» қаттиқ киришдилар. Хўш, нега улар Кубага канадек ёпишадилар, Кубанинг гуноҳи нима?

Куба—табиий ресурсларга бой, гўзал ўлка. Халқи жуда меҳнаткаш. Бироқ, Куба халқи боғбон бўла туриб ўзи етиштирган мевадан маҳрум эди. Меҳнаткаш бир бурда нонга зор эди. Сотқин Батиста тўдаси, Америка монополистлари мамлакатни зулукдек сўрардилар. Батиста етти йил давомида аҳолига кўп жабр етказди. Эрк деганлар ё отилди, ё қамоққа ташланди.

Ниҳоят, халқнинг сабр косаси тўлди. Бундан тўрт йил муқаддам Сьерра-Маэстра тоғларида 12 киши мамлакатни озод қилиш планини туздилар. Уларга Фидель Кастро раҳбар эди. 12 кишилик отряд бора-бора қудратли партизанлар қисмига айланди. Бутун Куба Кастрони деди. Оқибат Кастро армияси Батистанинг Америка қуроллари билан қуролланган 40 минг кишилик армиясини тор-мор келтирди. Куба озодликка чиқди.

Фидель Кастро ҳукумати бошданоқ халқ манфаатини ҳимоя қилди. Америка монополистларига тегишли корхоналар национализация қилинди, хоинлар мол-мулки давлат ихтиёрига олинди. Ҳукумат қишлоқда аграр реформа ўтказди. Реформа йирик латифундияларни тугатди, ер-сув асл эгаси — халқники бўлиб қолди. Ишчи деҳқон, хизматчи, хуллас барча меҳнаткаш турмушини яхшилаш чоралари кўрилди.

Кастро ҳукумати илм-фанга катта эътибор берди. Йирик казарма ва крепостлар мактабга айлантирилди. Ҳозир Батистанинг ҳарбий қўрғонларида 40 минг бола савод чиқаряпти. Мамлакатда ўқитувчилар икки йил ичида 23 минг кишидан 33 минг кишига етди. Кастронинг айтишича, ҳозир Куба маориф соҳасида Латин Америкаси мамлакатлари ичида энг илғор. Яқинда ўқитувчилар билан бўлган учрашувда Фидель Кастро 1961 йил «маориф йили» бўлади деди. Бу — бир йил ичида 2 миллионга яқин кишини ўқитиш, саводсизликни тугатиш, меҳнаткашдан мутахассис тайёрлаш ва халқнинг революцион руҳини янада кўтариш демакдир.

Кастро ҳукумати тинчлик тарафдори эканлигини эълон қилди ва империалистларни қоралади. Куба билан Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар ўртасида дўстона алоқа ўрнатилди. Совет Иттифоқи Куба халқига қўлдан келган ҳамма ёрдамни берди ва беряпти.

Куба революцияси Латин Америкаси халқларини қўзғади. Куба революциясидан руҳланган миллион-миллион қўли қадоқлар мустамлакачилик ва миллий зулмга қарши мушт кўтардилар. Америка империализми ларзага келди.

Кубанинг бор-йўқ «гуноҳи» шу, холос. Шунинг учун Америка империализми Кубани кўргани кўзи йўқ.

Кубада революция бошланган кунларданоқ империалистлар халқ ҳаракатини бўғиш, Батистани сақлаб қолиш учун кўп уриндилар. Бўлмагач, республикани ичдан қўпориш йўлларини ахтардилар. Мамлакатга диверсантлар, жосуслар юборилди. Айни вақтда Куба иқтисодий блокада қилинди. Бироқ, Куба халқи бўш келмади. У фитначиларни фош қилиб, дадил олға бораверди.

Жаҳон олдида шармандаю шармисор бўлган Эйзенхауэр ҳукумати Кубага очиқ бостириб киришга қарор қилди. Кубадан тортиб олинган Гуантанамо базасида ҳарбий-денгиз кучлари тўпланди, ёлланган каллакесарлар жанговар ҳолатга келтирилди. Эйзенхауэр «Куба қочоқлари»га пул берди, қуроллантирди. Пентагон ва Марказий разведка бошқармаси агрессия планини тахт қилиб қўйди. Энди баҳона керак эди.

Яқинда Куба ҳукумати Гаванадаги Америка элчихонаси составини қисқартириш тўғрисида бир фикрга келди. Чунки, элчихона ходимларининг кўпчилиги жосуслик билан шуғулланар эди. Куба ҳукуматининг бу қонуний қарори империалистлар учун баҳона бўлди. Эйзенхауэр ҳукумати Куба билан дипломатик алоқани узганлигини эълон қилди. Пентагон ҳарбий машинани ишга солишга шошилди. Бироқ, Куба халқи интервенция хавфини ўз вақтида пайқаб қолди. Куба ҳукумати империалистларга зарба бериш учун ҳамма тадбирларни кўрди. Кўнгилли милиция отрядлари, халқ лашкарлари муҳим объектларни назорат остига олди, халқ бир жон, бир тан бўлиб ватан ҳимоясига отланди.

Эйзенхауэр — Никсон ҳукуматининг хавфли сиёсатидан бутун жаҳон халқлари қаттиқ ғазабланди. Барча софдил кишилар агрессорларни лаънатлаб Куба халқига хайрихоҳлик билдиряпти. Кубадан қўлингни торт! деяпти.

Куба устида ҳамон қора булутлар сузяпти. Империалистлар ўз қора ниятларидан қайтганлари йўқ. Улар яна пайт пойлаяптилар. Лекин, империалистларнинг ҳаёли хом. Энди Кубани енгиб бўлмайди. Чунки, Куба ёлғиз эмас. Уни қудратли социализм лагери қўллайди.

А. БОСИТ.

КОНГОДА ОЧЛИК

ПАРИЖ, 12 январь. (ТАСС). Калонжи ва Мобуту каллакесарлари ҳали ҳам бебошлик қилаётган Конго районларида ҳақиқий очлик ҳукм сурмоқда. Одамлар очдан ўлмоқдалар. Очликдан айниқса болалар кўп азоб тортмоқдалар. Бельгия малайи Калонжи томонидан «мустақил кон-руда давлати» деб аталган Жанубий Касаининг ўзида авитаминоз натижасида келиб чиққан касалликлардан ҳар куни 200 га яқин бола ўлмоқда.

ФАО — Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик масалалари бўйича ташкилоти бош директорининг ўринбосари Норман Райт Римдаги матбуот конференциясида ана шу рақамни келтириб, Жанубий Касаидаги очликка ҳарбий ҳаракатлар бўлаётган райондан кўплаб қочоқларнинг келиши сабаб бўлди, деган. Франс Пресс агентлигининг мухбири ана шу хабарни беради.

Ҳозир Жанубий Касаининг 150 минг аҳолисига, деди Райт, яна ўшанча бошпанасиз қочоқлар қўшилди. У айтдики, улардан 15 минг киши очликдан ўлиш арафасида турибди. Бироқ, у бундай аҳволнинг ҳақиқий сабаблари ҳақида лом-мим демасликни афзал кўрди.

Маълумки, Конгодаги очликка шу нарса сабаб бўлдики, Бельгия мустамлакачилари ва Америка империалистлари БМТ ёрдами билан Конго қонуний ҳукуматининг фаолиятини тўхтатиб қўйдилар ва мамлакатнинг иқтисодий ҳаётини издан чиқардилар.

Франс Пресс агентлиги мухбирининг хабар беришича, ФАО Конгога ўз миссиясини юбормоқчи. Бу миссия БМТ маъмурлари ҳамда қочоқларга ёрдам кўрсатиш бюроси билан ҳамкорликда Жанубий Касаи аҳолисига озиқ-овқат ёрдамини ташкил этиши лозим.

ФАО ишлаб чиққан план Конгога ҳаммаси бўлиб 3 миллион долларлик озиқ-овқат ва уруғлик юборишни кўзда тутади.

Бироқ, фақат ана шундай тадбирларнинг ўзи билан Конгодаги озиқ-овқат проблемасини ҳал этиш мумкин эмас. Конго халқининг ҳозирги қашшоқлик аҳволини фақат бутун Конгода қонуний Конго ҳукумати ҳокимиятини тиклаш йўли билангина бартараф қилиш мумкин. Бу ҳукумат бутун халқни иқтисодий вайронгарчиликни тугатишга сафарбар этишга қодирдир.

ЛУМУМБАНИНГ ОЗОД ҚИЛИНГАНЛИГИ ҲАҚИДА ТАНЮГ АГЕНТЛИГИНИНГ ХАБАРИ

БЕЛГРАД, 13 январь. (ТАСС). ТАНЮГ агентлигининг Леопольдвилдаги мухбири хабар беради: Тисвилдан олинган хабарларга кўра, маҳаллий гарнизон исёнчилар бошлиғи полковник Мобутуга қарши қўзғолон кўтарган ва Тисвиль яқинидаги ҳарбий лагерда қамоқда ётган Конго қонуний ҳукуматининг бош министри Патрис Лумумба озод қилинган.

ТАНЮГ мухбири бу маълумотлар расмий равишда ҳали тасдиқланмаганлигини таъкидлаб ўтади.

ПАРИЖ, 13 январь. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг Леопольдвилдаги мухбирининг хабар қилишича, Тисвилда «Тартибсизликлар» рўй берганлиги муносабати билан полковник Мобуту бугун ошиғич равишда у ерга самолётда жўнаб кетган.

ПАТРИС ЛУМУМБА ОЗОД ҚИЛИНДИ

ПАРИЖ, 14 январь. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги яхши хабардор манбаларга асосланиб Леопольдвилдан хабар қилишича, Конго қонуний ҳукуматининг бошлиғи Патрис Лумумба Тисвиль гарнизонининг қўзғолон кўтарган солдатлари томонидан тюрьмадан озод қилинган.

ТИСВИЛДАГИ АҲВОЛ

БЕЛГРАД, 14 январь. (ТАСС). ТАНЮГ агентлигининг Леопольдвилдаги мухбирининг кеча ярим кечада хабар қилишича, Тисвилдаги аҳвол ноаниқлигича қолиб келмоқда. У ердан бир-бирига зид бўлган маълумотлар келмоқда. Кечқурун БМТнинг юқори мансабли вакилларидан бири, ўзи тахмин қилишича, Тисвилдаги қўзғолон бостирилган ва бирмунча вақт озод бўлиб турган Лумумба яна тюрьмага олинганлигини айтган.

КИНО ЭКРАНЛАРИДА

„КЎЧМА ҚАЛЪА"

Улуғ Ватан уруши темасида яхши асар ўқиганда, саҳнада, экранда кўрганда ҳар гал қаттиқ ҳаяжонланасиз. Бунинг сабаби аён: совет кишиларининг Ватан учун, инсоният бахт-саодати, эрк ва озодлиги йўлида кўрсатган қаҳрамонлиги шу қадар чексиз ва поёнсиздир. Шу кунларда пойтахт экранларида намойиш қилинаётган «Кўчма қалъа» фильми шу эпизодлардан биридир.

Довженко номидаги Киев киностудиясида ишланган бу фильм воқеаси Улуғ Ватан урушининг дастлабки кунларида содир бўлади. Сценарий автори В. Кондратенко Ватан урушининг кичик бир лавҳасини: 59-бронепоезд экипажининг шиддатли жанглардаги мислсиз қаҳрамонлигини олиб кўрсатган. Сценарий авторининг маҳорати ва муваффақияти шундаки, у шу кичик лавҳани умумлаштира олган. Шу кичик лавҳада совет кишисининг она-Ватанга меҳр ва садоқатини, унинг пўлатдек мустаҳкам ва қатъий иродасини, жасорат ва матонатини ёрқин ифода эта билган. Фильмда Улуғ Ватан урушининг энг оғир дамларида Совет Армиясининг қаҳрамонликлар кўрсатгани ишонарли деталларда очиб берилади.

Шаҳар ва қишлоқлар ўт-олов ичида. Даҳшатли жанг катта талофатлар келтирмоқда. Шундай бир пайтда совет бронепоезди душман қуршовида қолади. Бироқ бронепоезд командири жангчиларни душманга таслим бўлмасликка, курашишга чақиради. Ватанга меҳр ва муҳаббат, унинг тупроғини нопок қилмоқчи бўлган душманга ғазаб ва нафрат бронепоезд командасини катта ғалабага чорлайди.

Совет жангчилари душманнинг орқа томонида туриб, унинг энг йирик ҳарбий бўлинмаларини тор-мор этадилар, немис газандаларига қақшатқич зарба берадилар. Фильмда совет жангчисининг жасорати мадҳ этилган жуда кўп ёрқин эпизодлар бор. Айниқса бронепоезд разведкачилари қуршовда қолган совет дивизияси командири ва жангчиларини душман ичидан бронепоездга олиб чиқиши жуда ҳаяжонлидир. Бу кадрларда совет кишисининг катта куч-қудрати, унинг олижаноблиги яхши акс эттирилган.

Совет жангчиларининг қаҳрамонона кураши тасвирланган эпизодлар ҳам жонли чиққан. Фюрернинг содиқ офицерлари кенгашиб, рус армиясининг катта бир дивизиясини қуршовга олганликлари ҳақида кўпиртириб гапираётганда, совет жангчилари жуда кўп немис бўлинмаларини асир оладилар. Энг оғир жангларда ҳам улар душман олдида тиз чўкмайдилар, мардона жанг қиладилар. Ниҳоят 59-бронепоезд душман қуршовини ёриб чиқади.

«Кўчма қалъа» фильмида совет кишисининг характери, юксак иродаси, қаҳрамонлиги, ғалабага бўлган ишончи, бой ички дунёси, жангчиларнинг метиндек мустаҳкам дўстлиги, ҳамкорлиги яққол кўзга ташланади.

С. КАРОМАТОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

15 ЯНВАРДА

11.00 — **Физкультура билан шуғулланинг.** 11.15 — **Болалар ва ўрдакчалар** (кинофильм). 11.35 — **Инглиз тилидан 12-дарс** (ўзбек тилида). 12.00 — **Ўзбек музикали драмаси** (маданият телеуниверситети). 18.30 — **Тўрт ўрдакча** (болалар учун мультипликацион фильм). 18.45 — **Камтар йигит** (кинофильм). 19.05 — **Сўнгги ахборот.** 19.25 — **Ўзбек куйларидан концерт.** 20.05 — **Опереттадардан парчалар** 20.40 — **Хотиним куйлашни истайди** номли музикали кинокомедия.

16 ЯНВАРДА

19.00 — **Адабий топишмоқ** (ёшлар учун ўзбек тилида). 19.30 — **Сўнгги ахборот.** 19.50 — **Қоқақум — дарё** (ҳужжатли фильм). 20.10 — **Она қалби** (М. Бобоевнинг шу номдаги поэмаси асосида ўзбек тилида телевизион постановка). 20.45 — **Революция бунёдга келтирган театр** (ҳужжатли фильм). 21.45 — **Усаллик** (Жек Лондоннинг шу номдаги ҳикояси асосида рус тилида телеинсценировка).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/I да эрталаб **Этик кийган Мушук,** кечқурун **Майсаранинг иши.** СССР халқ артисти **Саодат Қобилова,** Ўзбекистон ССР халқ артисти **Карим Зокиров,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Ксения Давидова, Жамол Низомхўжаев, Содиқ Воҳидов** солистлардан **Михаил Мушеев, Эргаш Йўлдошев, Жўра Қосимовлар** қатнашади, 17/I да **Жизель.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/I да **Ҳамза,** 17/I да **Имон.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 15/I да эрталаб **Спектаклардан парчалар,** кечқурун **Паранжи сирлари** («Холисхон»), 16/I да **Равшан ва Зулхумор.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 15/I да мактаб музика абонементи бўйича 7.8.9.10, 11-синфлар учун **суҳбатли концертлар.** Кундуз соат 1 яримда ўзбек тилида: **«Ўзбекистон композиторлари ижодида ёшлар»** деган темада. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Кундуз Миркаримова ва Коммуна Исмоилова** қатнашади. кундуз соат 4 да рус тилида: **«Камер музикаси нима»,** деган темада.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА — 19, 20, 21, 22/I да Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий юбилейига бағишланган **эстрада концертлари.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — РСФСРда хизмат кўрсатган артист **Ю. Дуров** гастролининг давоми (ўргатган итлари билан) ва бошқа номерлар. Бугун 3 марта томоша кўрсатилади: кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 яримда. Билетлар сотилган.

КИНО

Кўчма қалъа (янги кенг экранли бадиий фильм) — «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун).

Шовқин-суронли кун — «МИР» (кундуз соат 4 ва кеч 10 да), «ВАТАН» (кундуз 4 ва кеч 8 ярмида).

Оленса Довбуш — СОБИР РАҲИМОВ номли, «ДРУЖБА» (2-залда). «ЁШ ГВАРДИЯ», «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Тирилиш (1- серия) — «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА» (1- залда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Достигаев ва бошқалар — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз соат 4 ва кеч 10 да).

Махфий разведка (кундуз ва кечқурун). **Янги Деҳли** (кеч соат 5 ва 10 да)—НАВОИЙ номли.

Серёжа — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10 да).

Қора денгиз қизи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 3 да).

Курашаётган Конго (кеч соат 6, 7 ва 10 да). **Рим устида беш ҳалқа** (кеч 8-20 минут ва 9 ярмида) — КИНОЛЕКТОРИЙ.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

16.17.18 январда

ЎЗБЕК АШУЛА, РАҚС ВА МУЗИКА

КЕЧАЛАРИ

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Коммуна Исмоилова, Меҳри Абдуллаева, Кундуз Миркаримова, Дилором Шерова, Аюб Қодиров,** Ўзбекистон радиоси солисти **Алижон Ҳасанов** филармония солистлари **Манзура Мўминова, Зиёдулла Ҳамдамов, Сайфиддин Йўлдошев, Умар Ҳамидов, Ғафур Иноғомов, Ғафур Азимов, Эргаш Тошматов, Аркадий Давидовлар** қатнашади.

Концерт кеч соат 7 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Калинин район, Келес станциясидаги Победа кўча, 144-уйда турувчи **Қодир Шукуровнинг** Навоий кўчаси, Кузнецов проезди, 1-тупик, 4-уйда турувчи Вазира Шукурова (Ҳошимова)дан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 3-участка халқ судида кўрилади.

Калинин район, «Келес» совхози, 161-уйда турувчи **Рихсивой Боғбоновнинг** Собир Раҳимов кўчаси, 310-уйда турувчи Муяссар Боғбоновадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

Редактор И. РАҲИМОВ.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: ТОШКЕНТ, «Правда Востока» кўчаси 26 уй

КОММУТАТОР — 26334, 33262. Редакция бўлимларининг телефонлари: партия турмуши — 33469. Пропаганда — 33469. Саноат ва транспорт — 29.005. Совет қурилиши — 34780. Қишлоқ хўжалиги — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34524. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005. Секретариат — 31226. Эълонлар — 28142.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси

Р 00438. Нашр. А. 13.